

A Győri Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt I. r. felperesnek, a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt II. r. felperesnek, a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt III. r. felperesnek és a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt IV. r. felperesnek a Gáli Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Győri Törvényszék 2017. július 6-án kelt P.20.584/2013/141. számú ítélete ellen az I. r. és a II. r. felperesek által 145. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatja meg, hogy az alperest az I. r. és a II. r. felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 15 napon belül fizetendő 1.285.062,- (egymillió-kettőszáznyolcvanötezer-hatvankettő) Ft marasztalási összeget felemeli 5.879.130,- (ötmillió-nyolcszázhetvenkilencezer-egyszázharminc) Ft-ra, amely összegből

91.000,- (kilencvenegyezer) Ft után 2009. február 25-étől,
57.971,- (ötvenhétezer-kilencszázhetvenegy) Ft után 2009. február 28-ától,
195.642,- (egyszázkilencvenötezer-hatszáznegyvenkettő) Ft után 2010. február 25-étől, 66.240,- (hatvanhatezer-kettőszáznegyven) Ft után 2010. február 28-ától,
215.000,- (kettőszáztizenötezer) Ft után 2011. február 25-étől,
376.320,- (háromszázhetvanhatezer-háromszázhusz) Ft után 2011. február 28-ától,
353.972,- (háromszázötvenháromezer-kilencszázhetvenkettő) Ft után 2011. július 1-jétől,
123.500,- (egyszázhuszonháromezer-ötszáz) Ft után 2012. február 25-étől,
524.520,- (ötszázhuszonnégyezer-ötszázhusz) Ft után 2012. február 28-ától,
560.124,- (ötszázhatvanezer-egyszázhuszonnégy) Ft után 2012. július 1-jétől,
92.400,- (kilencvenkettőezer-négyszáz) Ft után 2013. február 25-étől,
422.280,- (négyezszázhuszonkettőezer-kettőszáznyolcvan) Ft után 2013. február 28-ától 2013. június 30-áig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző félév utolsó napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű, 2013. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat;
253.331,- (kettőszázötvenháromezer-háromszázharmincegy) Ft után 2014. február 25-étől,
404.880,- (négyezszáznégyszer-nyolcszáznyolcvan) Ft után 2014. február 28-ától,
648.259,- (hatszáznegyvennyolcezer-kettőszázötvenkilenc) Ft után 2015. július 28-ától,
256.000,- (kettőszázötvenhatezer) Ft után 2016. július 1-jétől,
214.791,- (kettőszáztizennégyszer-hétszázkilencvenegy) Ft után 2017. április 23-ától,
586.660,- (ötszáznyolcvanhatezer-hatszázhatvan) Ft után 2017. május 1-jétől,
436.240,- (négyezszázharminchatezer-kettőszáznegyven) Ft után 2017. november 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamat megfizetésére kötelezi az alperest.

Kötelezi az alperest, hogy 2018. március 1-jétől kezdődően minden hónap 10. napjáig előre történő esedékességgel fizessen meg az I. r. és a II. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak

- eszközök járadéka jogcímén havi 4.000,- (négyezer) Ft-ot;
- fejlesztő játékok járadéka jogcímén havi 4.000,- (négyezer) Ft-ot;
- jövedelempótló járadék jogcímén havi 54.530,- (ötvennégyezer-ötszázharminc) Ft-ot.

Az alperes által az I. r. és a II. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak minden hónap 10-ig az élelmezéssel kapcsolatos kiadásokra fizetendő járadék összegét havi 4.468,- (négyezer-négyszázhatvannyolc) Ft-ról havi 29.333,- (huszonkilencezer-háromszázharminchárom) Ft-ra emeli fel azzal, hogy a járadékfizetés kezdő időpontja 2018. március 1-je.

Az alperes által az államnak fizetendő 344.026,- (háromszáznegyvennégyezer-huszonhat) Ft perköltséget (szakértői költség) 500.401,- (ötszázezer-négyszázegy) Ft-ra, míg 23.746,- (huszonháromezer-hétszáznegyvenhat) Ft perköltséget (tanúdíjat) 34.540,- (harmincnégyezer-ötszáznegyven) Ft-ra emeli fel.

Az állam által előlegezett és viselendő 281.476,- (kettőszáznyolcvanegyezer-négyszázhetvenhat) Ft perköltséget (szakértői költség) 125.101,- (egyszázhuszonötezer-egyszázegy) Ft-ra, míg 19.429,- (tizenkilencezer-négyszázhuszonkilenc) Ft perköltséget (tanúdíjat) 8.635,- (nyolcezer-hatszázharmincöt) Ft-ra szállítja le.

Az alperes által az I. r. és a II. r. felperesek, mint egyetemleges jogosultak részére 15 napon belül fizetendő 335.440,- (háromszázharmincötezer-négyszáznegyven) Ft perköltséget (ügyvédi munkadíjat és ügyvédi készkiadást) 2.040.440,- (kettőmillió-negyvenezer-négyszáznegyven) Ft-ra emeli fel.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

A felmerült 275.760,- (kettőszázhetvenötezer-hétszázhatvan) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeiket ezt meghaladóan a felek maguk viselik.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. és a II. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.285.062,- Ft-ot, és ezen összegből 71.000,- Ft után 2009. február 25-étől, 179.642,- Ft után 2010. február 25-étől, 203.000,- Ft után 2011. február 25-étől, 115.500,- Ft után 2012. február 25-étől, 88.400,- Ft után 2013. február 25-étől 2013. június 30-áig az adott félévre, a félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot, majd 2013. július 1-jétől a

kifizetés napjáig terjedő időre az adott félévre, a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot;
85.148,- Ft után 2013. július 2-ától,
253.331,- Ft után 2014. február 25-étől,
129.833,- Ft után 2014. július 2-ától,
87.720,- Ft után 2015. július 2-ától,
44.680,- Ft után 2016. július 1-jétől,
26.808,- Ft után 2017. április 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.
Az ítélet e része vonatkozásában a bíróság az előzetes végrehajthatóságot mellőzte.

A törvényszék kötelezte az alperest, hogy 2017. július 1-jétől kezdődően fizessen meg az I. r. és a II. r. felpereseknek, mint egyetemlegesen jogosultaknak havi 4.468,- Ft járadékot minden hónap 10-ig előre esedékesen. Rendelkezett arról, hogy az ítélet e része előzetesen végrehajtható.

Megállapította, hogy a feljegyzett 1.800.000,- Ft eljárási illetéket az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az I. r. felperesnek 228.618,- Ft perköltséget (szakértői költséget), valamint az államnak a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívására 344.026,- Ft szakértői költségéből és 23.746,- Ft tanúdíjból álló perköltséget.
Megállapította, hogy az állam által előlegezett 281.476,- Ft szakértői költséget és 19.429,- Ft tanúdíjat az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság rendelkezett arról is, hogy az alperes 15 napon belül köteles megfizetni az I. r. és a II. r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 200.000,- Ft ügyvédi munkadíjat és 135.440,- Ft ügyvédi készkiadást. Ezt meghaladóan a felek az eljárás során felmerült költségeiket maguk viselik.

Határozatának indokolása szerint az I. r. és a II. r. felperesek gyermeke, a III. r. és a IV. r. felperesek testvére, ... 2008. augusztus 27-én genetikai károsodással (Down-szindrómával, ehhez társuló szívfejlődési rendellenességgel és közepesúlyos értelmi fogyatékossgal) született. Az alperes az I. r. felperes terhesgondozása során nem kellő alappal zárta ki a fejlődési rendellenesség gyanúját. A gyermek születése után diagnosztizált genetikai károsodás miatt a felpereseket ért hátrányokért a Győri Törvényszék 31.P.20.812/2010/49. számú rész- és közbenső ítéletével az alperes teljes kártérítési felelősségét állapította meg; e határozatot a Győri Ítéltábla Pf.I.20.124/2012/6. számú rész- és közbenső ítéletével helybenhagyta. A Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számon meghozott közbenső ítélete a jogerős rész- és közbenső ítéletnek a közbenső ítéleti rendelkezését azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az alperes teljes kártérítési felelőssége ... terhesség alatt fel nem ismert, a születést követően diagnosztizált genetikai károsodás miatt a felpereseknek okozott kárért áll fenn; a közbenső ítélet indokolása értelmében az I. r. és a II. r. felperesek kára a felnevelés teljes költsége.

Az elsőfokú bíróság rögzítette: az I. r. és a II. r. felpereseknek ítélettel elbírált kereseti kérelme az volt, hogy a bíróság kötelezze az alperest részükre, mint egyetemleges jogosultaknak a 2008. augusztus 27-e és a 2014. augusztus 27-e közötti időszakra a gyermekszoba költségeként 489.490,- Ft, és ennek 2011. augusztus 27-től a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata; a 2008. augusztus 27-e és a 2016. június 30-a közötti időszakra különböző eszközök költségeként 978.626,- Ft, és ennek az összegnek 2012. július 29-étől a kifizetés napjáig terjedő időre járó törvényes késedelmi kamata, továbbá 2016. július 1-jétől havi 5.374,- Ft járadék; a 2008. november 27-e és a 2016. június 30-a közötti időszakra ételmezés költségeként 2.500.470,- Ft, és ennek az összegnek 2012. szeptember 13-tól a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata, valamint 2016.

július 1-jétől havi 29.333,- Ft járadék; az I. r. felperesnek a 2008. augusztus 27-e és a 2010. augusztus 27-e közötti időszakra számított jövedelemvesztesége címén 2.898.335,- Ft, és ennek 2009. augusztus 27-től a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata; fejlesztő játékok költségeként a 2008. augusztus 27-e és a 2016. június 30-a közötti időszakra 660.594,- Ft, és ennek 2012. július 29-étől a kifizetés napjáig terjedő időre járó kamata, valamint 2016. július 1-jétől havi 7.020,- Ft járadék; az I. r. felperesnek a 2010. augusztus 27-e és a 2015. szeptember 1-je közötti időszakra járó jövedelemveszteség címén 7.731.617,- Ft és ennek 2013. február 27-től a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata, a 2017. február 14-e és a 2017. március 31-e közötti időszakra 124.922,- Ft és ennek 2017. február 8-ától a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata, végül 2017. április 1-jétől havi 85.563,- Ft járadék megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság - hivatkozással a Legfelsőbb Bíróság 1/2008. Polgári Jogegységi Határozatára - abból indult ki, hogy a szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete jelenti polgári jogi értelemben azt a vagyoni és nem vagyoni kárt, amely pénzben kifejezve az orvosi mulasztás folytán az alperesre áthárítható. Bár álláspontja szerint az I. r. és a II. r. felpereseknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült életét az egészséges gyermek felneveléséhez kell viszonyítani, ekként kárigényük a fogyatékos gyermek felnevelésével kapcsolatos többletterheket érintően lehet alapos, mégis abból kellett kiindulnia a Kúriának a jogalap vonatkozásában hozott közbenső ítélete tükrében, hogy az I. r. és a II. r. felperesek igényt tarthatnak a teljes nevelési költségre és többletköltségekre is.

Az alap felnevelési költségek körében azt állapította meg, hogy az I. r. és a II. r. felperesek ... gyermekszobájának felszerelésére 208.500,- Ft-ot költöttek. A törvényszék kizárólag az I. r. és a II. r. felperesek által a perben csatolt CD-n szereplő tárgyak vonatkozásában fogadta el, hogy ezeket az I. r. és a II. r. felperesek újonnan ...nak vásárolták, és az ebből származó költségüket érvényesíthetik az alperessel szemben. A tanúként meghallgatott ... és ... vallomását azok általános jellege miatt csak annyiban tudta elfogadni, amennyiben azokat a fényképfelvételek is alátámasztják. Az elsőfokú bíróság a felmerült költségeket ingó szakértő véleménye alapján határozta meg, és mivel az I. r. és a II. r. felperesek által ténylegesen megjelölt felszerelési tárgyak megvásárlásának tényét nem állapította meg, árszakértő kirendelését nem tartotta indokoltnak. A törvényszék ezt meghaladóan a keresetet elutasította, az alperest terhelő késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját pedig ... életkorára is figyelemmel az adott időszak fele időpontjától állapította meg.

Az I. r. és a II. r. felperesek ...nak különböző eszközöket vásároltak, melyek kapcsán az elsőfokú bíróság ugyancsak a csatolt CD-n szereplő fényképfelvételekből indult ki. Elfogadta, hogy az I. r. és a II. r. felperesek ezeket az eszközöket újonnan ...nak vásárolták, melyek költségeit az alperessel szemben érvényesíthetik; ezeknek az eszközöknek az értékét a kirendelt ingószakértő 320.000,- Ft-ban határozta meg. Mindemellett az I. r. és a II. r. felperesek három számlát csatoltak: a szárítógép 85.891,- Ft és a napszemüveg 4.400,- Ft értékét az elsőfokú bíróság elfogadta. A szakvéleményben szereplő összegtől eltérően a szemüveget 27.440,- Ft értékben ugyancsak elfogadta, azt a gyermek 6. életévénél számolta el. Az e jogcímen megítélt összesen 407.731,- Ft összeget meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és elutasította az I. r. és a II. r. felperesek árszakértő kirendelése iránti indítványát is.

A törvényszék alaptalannak ítélte az I. r. és a II. r. felpereseknek 2016. július 1-jétől havi 5.374,- Ft járadék megfizetése iránti igényét is. Álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy szülei a jövőben ...nak milyen eszközöket fognak megvásárolni, és ezzel milyen költségeik merülnek fel. Ha ilyen költségek keletkeznek, úgy azt kártérítési igényként érvényesíthetik.

Az élelmezés költségét illetően az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy az élelmiszerek megvásárlása ténye, és az ezzel kapcsolatos költségek nem minősülnek köztudomású tényeknek. Ezt az álláspontját a törvényszék az I. r. és a II. r. felperesekkel közölte, akik azonban további bizonyítási indítványt nem tettek, csupán néhány számlát csatoltak. A ... Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Igazságügyi Orvostani Intézet kiegészített szakvéleménye alapján megállapította, hogy ... részére Nutritia Nutridrink kiegészítő tápszerként történő alkalmazása havi két csomag mennyiségben jelenleg, és a rágási-étkezési képesség helyreállításáig indokolt. Az ezzel kapcsolatos költségeket 2014. augusztusától 2016. áprilisáig havi 4.468,- Ft-ban határozta meg. Emellett az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló számlák alapján - elfogadva, hogy az I. r. és a II. r. felperesek az érintett termékeket ...nak vásárolták meg - állapított meg 2013. évre 85.148,- Ft, 2014. évre 111.961,- Ft + 17.872,- Ft Nutridrink, 2015. évre 43.040,- Ft + 44.680,- Ft Nutridrink, végül 2016-ra 17.872,- Ft Nutridrink költséget. Mivel ezt meghaladóan a felperesek a gyermek élelmezésével kapcsolatos kiadásait körét nem igazolták, további bizonyítékokat nem csatoltak, ezért keresetüket ezt meghaladóan elutasította.

A törvényszék azonos okokból az I. r. és a II. r. felperesek havi 29.333,- Ft-ban megjelölt járadék iránti igényét is alaptalannak ítélte meg.

A vegyes nevelési költségeket érintően az I. r. és a II. r. felperesek a ... részére vásárolt fejlesztő eszközök és játékok költségét részben alap felnevelési költségként, részben mint egészségromlás miatti többletköltséget érvényesítették. Ennek kapcsán az I. r. és a II. r. felperesek által becsatolt CD-n szereplő fényképfelvételeken alapulóan a felmerült költséget összesen 250.000,- Ft-ban ingó szakértő állapította meg. A törvényszék az I. r. és a II. r. felperesek által állított további ingóságok megvásárlását, költségét nem tekintette bizonyítottnak, így az elfogadott 294.642,- Ft összegben túlmenően a keresetet elutasította; árszakértő kirendelését ebben a körben sem tartotta indokoltnak.

Az e jogcímen 2016. július 1-jétől igényelt 7.020,- Ft/hónap járadékigény kapcsán az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy az elmúlt időszak adataiból a jövőre nézve következtetés nem vonható le, átlagszámítás nem alkalmazható, sőt az sem állapítható meg, hogy a jövőben ilyen költség bizonyosan fel fog merülni, ezért mint alaptalant a járadék megfizetése iránti igényt is elutasította.

Az I. r. felperes jövedelemvesztesége tekintetében (melyet az I. r. és a II. r. felperesek részben alap felnevelési költségként, részben speciális többletköltségként kívántak érvényesíteni) felhívta a régi Ptk. 356. és 357. §-ait, a Legfelsőbb Bíróság 1/2006. (V. 22.) PK véleményét, és azt szögezte le, hogy jövedelemveszteség címén kártérítés akkor igényelhető, ha az alperes felróható magatartásával okozati összefüggésben veszítette el az I. r. felperes a jövedelmét, illetőleg csökkent annak összege. A jövedelemveszteség összegét csökkenteni kellett az I. r. felperes által kapott valamennyi ellátás (juttatás), így például a GYED, a GYES és a családi pótlék összegével. A jövedelemveszteséget csökkenteni kellett a Győri Törvényszék P.20.584/2013/117. számú - a 119. sorszámon meghozott végzéssel kijavított - részítéletben az ápolás, gondozás, felügyelet, valamint háztartási kisegítő többletköltsége címén megítélt összegekkel is, hiszen az ápolási-gondozási díj, valamint a háztartási kisegítő díja csak akkor lehetne a ... létezésével kapcsolatos kárigények között érvényesített költség, ha az I. r. és a II. r. felperesek ... gondozásával, a háztartás vezetésével más személyt bíztak volna meg, és részére díjazást fizettek volna. Az I. r. és a II. r. felpereseket ápolási-gondozási díj, valamint háztartási kisegítő utáni díj azért illeti meg, mert ... otthoni ápolásáról-gondozásáról és az ehhez kapcsolódó háztartási munkáról maguk gondoskodnak, az I. r. felperes munkahelyét ezzel összefüggésben hagyta el. Az ápolás-gondozás díja, a háztartási kisegítés díja, másrészt a jövedelemcsökkenéssel kapcsolatos igény nem egymástól függetlenül merülnek fel; azokat az kapcsolja össze, hogy az I. r. felperes a korábbi munkavégzés helyett a gyermek ápolását-gondozását és az ezzel kapcsolatos háztartási munkákat végzi, ekként az általa jelenleg végzett

munka után kapott díjazás, mint jövedelem a jövedelemveszteség mértékét csökkenti. Arra figyelemmel, hogy az ápolási-gondozási díj és a háztartási kisegítő díja az I. r. és a II. r. felpereseket egyetemlegesen illeti meg, a törvényszék az I. r. felperes jövedelemveszteségének meghatározásakor az említett összegek fele részét, ápolásra-gondozásra napi négy órát (óvodai-iskolai ellátás esetén napi három órát), míg a háztartási munkákra fordított idő díjazásaként napi egy órát vett számításba, ami a korábbi heti 40 órás munkavégzéshez képest időben további ráfordítást nem jelentett. Mindemellett figyelembe kellett venni azt, hogy az I. r. felperes 2011. szeptembere és 2011. decembere között havi bruttó 66.900,- Ft díjazás ellenében iskolai nevelőként, 2013. januárja és 2015. októbere között édesanyja, alkalmazásában havi bruttó 80.000,- Ft, majd 2014. februárja és 2016. februárja között ugyanilyen jövedelem mellett a ... Kft.-nél végzett munkát.

Az elsőfokú bíróság azt vette alapul, hogy az I. r. felperesnek ... születése előtt, 2007. január 1-jétől havi bruttó jövedelme 131.000,- Ft volt; ennek kapcsán felhívta a ... Kft.-vel 2006. december 18-án megkötött, és 2013. szeptember 23-án csatolt munkaszerződést, valamint a 2007. január 3-ai értesítést. Az I. r. felperes csak a törvényszékhez 2017. január 18-án előterjesztett 115. számú beadványában nyilatkozott akként, hogy munkaszerződését 2008. január 3-án módosították, és munkabére havi bruttó 265.000,- Ft-ra nőtt. Az erre vonatkozó értesítést a ... Kft. munkáltató ügyvezetőjeként a II. r. alperes (helyesen: a II. r. felperes) írta alá, továbbá csatolt egy bérlistát a 2008. februárjától 2008. szeptemberéig terjedő időszakra, havi bruttó 265.000,- Ft elérhető jövedelemmel számolva. Az elsőfokú bíróság tájékoztatta az I. r. és a II. r. felpereseket arról, hogy bizonyítaniuk kell, 2008. január 3-ától az I. r. felperes havi bruttó jövedelme 265.000,- Ft volt; ennek hiányában a korábbi, havi bruttó 131.000,- Ft jövedelemből indul ki. Mivel bizonyítási indítványt az I. r. felperes nem terjesztett elő, ezért jövedelmét havi 265.000,- Ft összegben megállapítani nem tudta. Kiemelte mindemellett, hogy az I. r. felperes 2013-tól kezdődően következetesen beadványaiban a 2007. januári alaphéttel számolt, és valószínűtlen, hogy az I. r. és a II. r. felperesek ... születése előtti jövedelem összegének jelentős változásáról elfeledkezzenek.

A törvényszék a jövedelemveszteség mértékét az alábbiak szerint számította ki:

- A 2008. augusztus 27-e és a 2008. december 31-e közötti időszakban az I. r. felperes elérhető jövedelmének képzett összege 453.849,- Ft, ...ra tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások (CSED, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele) összege 699.510,- Ft.
- A 2009. január 1-je és a 2009. december 31-e közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.328.340,- Ft, a ... létezésére figyelemmel kapott jövedelem-jellegű juttatások (CSED, GYED, családi pótlék, az ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele) összege 2.381.329,- Ft.
- A 2010. január 1-je és a 2010. december 31-e közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.304.760,- Ft, a jövedelem-jellegű juttatások (GYED, GYES, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele) összege 2.188.038,- Ft.
- A 2011. január 1-je és a 2011. december 31-e közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.296.900,- Ft, a jövedelem-jellegű juttatások (GYES, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele), valamint az ebben az időszakban ténylegesen elért jövedelem együttes összege 1.726.433,- Ft.
- A 2012. január 1-je és a 2012. december 31-e közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,- Ft, míg a ... létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások (GYES, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele) együttes összege 1.599.526,- Ft.
- A 2013. január 1-je és a 2013. december 31-e közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,- Ft, a gyermek létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások (GYES,

családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele), valamint az I. r. felperes ténylegesen elért jövedelmének együttes összege 2.372.016,- Ft.

- a 2014. január 1-jétől és a 2014. december 31-éig terjedő időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,- Ft, a jövedelem-jellegű juttatások (GYES, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele), valamint az I. r. felperes által ténylegesen elért jövedelem együttes összege 3.150.244,- Ft.

- A 2015. január 1-je és a 2015. szeptember 1-je közötti időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 1.048.000,- Ft, míg a ... létezésére figyelemmel kapott jövedelem-jellegű juttatások (GYES, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és a háztartási kisegítő díjának fele), valamint az I. r. felperes által ténylegesen elért jövedelem együttes összege 2.185.083,- Ft.

- A 2017. február 13-ától kezdődően 2017. július 30-áig tartó időszakban az elérhető jövedelem képzett összege 518.014,- Ft, míg a gyermek létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások (GYES, családi pótlék, ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele) összege 826.882,- Ft. Ebben az időszakban - miután az I. r. felperes 2015. szeptemberétől gazdasági ügyintézőként havi bruttó 140.000,- Ft jövedelem mellett dolgozott a ... Centrumnál, majd alkalmazása előbb heti 20 órára változott, végül 2017. február 13-ával megszűnt - havi bruttó 140.000,- Ft-tal kellett számolni.

A törvényszék valamennyi felperest érintő követelést értékelve a pertárgy értékét 41.688.767,- Ft-ban határozta meg. Kiemelte, hogy azokban az esetekben, amikor az I. r. és a II. r. felperesek lejárt követelésre és jövőbeni járadékra is előterjesztettek igényt, a régi Pp. 24. § (2) bekezdésének a) pontja szerint az egyévi járadék összegét vette alapul. A jövedelemvesztésre alapított igény tekintetében utalt ugyanakkor arra, hogy a pertárgy értéke 2.898.335,- Ft és 7.731.617,- Ft összege, 10.629.952,- Ft. A perköltség viselése tekintetében hangsúlyozta, arra figyelemmel, hogy az I. r. felperes pernyertessége 52 százalék, míg a II. r. felperesé 58 százalék, a megítélt kártérítés és az e jogcímen igényelt összeg aránya alapján nem vonható következtetés arra, hogy az I. r. és a II. r. felperesek által követelt összeg nem nyilvánvalóan eltúlzott, ezért nem indulhatott ki a régi Pp. 81. § (2) bekezdésének a perköltség viselésének általános szabályától eltérő, egyébként sem kötelezően alkalmazandó rendelkezéséből. A felmerült költségek viseléséről az előlegezett költségekre, az I. r. és a II. r. felpereseket megillető teljes személyes költségmentességre, az alperes illetékmentességére tekintettel a pernyertesség-pervesztesség arányában határozott. Ezen alapul az I. r. és a II. r. felperesek javára perköltségként megítélt 200.000,- Ft ügyvédi munkadíj és 135.440,- Ft készkiadás is.

Az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezéseit érintően az I. r. és a II. r. felperesek fellebbeztek; ebben a körben az ítélet megváltoztatását és kereseti kérelmüknek megfelelő határozat hozatalát kérték.

A gyermekszoba felszerelésének, az eszközöknek és a fejlesztő játékoknak a költsége jogcímen előterjesztett keresetük összefüggésében álláspontjuk szerint a törvényszék ítélete a régi Pp. 3. § (5) bekezdését és 206. § (1) bekezdését sérti. Előadták, hogy részletes nyilatkozatot tettek, ami bizonyítéknak minősül; az elsőfokú bíróság által el nem fogadott tételek beszerzésének tényét cáfoló bizonyítékok a perben nem merültek fel. A szabad bizonyítás elvét sérti az, ha valamely tény bizonyítását a bíróság meghatározott bizonyítási eszközökhöz, a konkrét esetben fényképfelvételhez köti, valamint ebben az esetben a szabad bizonyítás elve alapján az ítékezés értelmetlen. Ezzel összefüggésben jogszabálysértően járt el az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a kártérítési tételeket érintően árszakértői bizonyítást nem rendelt el. Hivatkoztak arra is, hogy a Kúria a Pfv.III.20.536/2016/4. számú ítéletében úgy foglalt állást, hogy az adott ügyben a készség- és képességfejlesztő játékoknak és más eszközöknek az ugyancsak Down-kórral született gyermek testi

higiénijához, ruházatának és környezetének tisztán tartásához szükséges eszközök beszerzésének költségei az általános köztudomáshoz viszonyítva nem voltak eltúlzottak, azaz a bekerülési költség is köztudomású ténynek tekintendő. Az eszközök költsége vonatkozásában a törvényszék a járadékigényt megalapozatlanul utasította el; ezt az igényüket úgy számították ki, hogy csak meghatározott időszakonként visszatérően kiadásként, költségként jelentkező tételeket vettek figyelembe, és bizonyítottak. Évi egy ágynemű garnitúra, négy cumisüveg, egy turmixgép és botmixer, valamint évi egy szemüveg vásárlásának költségét átlagolták. Előadták, hogy az ágynemű-vásárlás évi rendszeressége a szobatisztaság hiányából eredő mosási szükségletből, a cumisüveg vásárlása a pohárból való ivás képtelenségéből fakad, a turmixgép és a botmixer cseréje a napi többszöri használat miatti amortizáció, a szemüveg cseréje pedig részben ... növekedése, részben annak tönkremenetele miatt indokolt.

Az élelmezés költsége címén előterjesztett követelés tekintetében álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítélete ugyancsak sérti a régi Pp. 3. § (5) bekezdését, valamint a 206. § (1) bekezdését. Kifogásolták, hogy a törvényszék előadásukat nem tekintette bizonyítéknak, és ebben a vonatkozásban is felhívták a figyelmet arra, hogy a szabad bizonyítás elvét sérti, ha a bíróság valamely tény bizonyítását egy meghatározott bizonyítási eszközhöz köti. Álláspontjuk szerint köztudomású ténynek minősül, hogy a gyermek születését követően őt táplálni kell, továbbá az is, hogy egy gyermek milyen típusú, jellegű és mennyiségű élelmiszert fogyaszt, valamint ezek az élelmiszerek a kereskedelmi egységekben milyen áron vásárolhatók meg. Megjegyezték: az elsőfokú eljárás során megjelölték a Központi Statisztikai Hivatal élelmezési létminimum adatait; emellett pedig szakvéleménnyel is igazolt, hogy ...nak speciális étkezési szükségletei (bébi étel + Nutridrink) vannak.

Az I. r. felperes jövedelemveszteségére alapított igényük vonatkozásában előadták, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti a régi Ptk. 355. § -ában foglaltak szerint a teljes kártérítés elvét. Kiemelték, bár a jövedelem-kiesés és az ápolási-gondozási, háztartási kisegítés egyaránt vagyoni kártérítési igény, azok ténybeli és jogi alapja egymástól elkülönül. Az előbbi az elmaradt haszon körébe vonható, míg az ápolás-gondozás, a háztartási kisegítés költségei (akár többlet humán erő-ráfordítás formájában is) az indokolt költség, kiadás kategóriájába tartoznak. Mivel egymástól függetlenül felmerülő anyagi hátrányt okozó körülményből fakadó kártérítési igényekről van szó, annak, hogy az I. r. felperes a káresemény miatt nem dolgozhat, nem lehet következménye az, hogy ezzel kiváltható volna az ápolás-gondozás és a háztartási kisegítés többletköltsége. Abból következően pedig, hogy az alperes teljes káruk megtérítésére köteles, mind az elmaradt vagyoni előny, mind az indokolt költség, kiadás a terhére esik. Mindemellett sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a 2008. augusztus 27-e és a 2016. szeptember 1-je közötti időszakra nem ismerte el elérhető jövedelemként a havi bruttó 265.000,- Ft összeget. A törvényszéknek el kellett volna fogadnia a munkáltató által kiállított teljes bizonyító erejű magánokiratot, valamint a bérlistát is; mivel nem tette, eljárása sérti a régi Pp. 190. § (1) bekezdését, 196. § (1) bekezdésének d) pontját és 206. § (1) bekezdését. Hivatkoztak arra, hogy a ... Kft. munkáltató által kiállított okiratban foglaltakat az alperes nem tudta megcáfolni. Az elsőfokú bíróság által alkalmazott számítási módszer tehát annyiban helytelen, hogy az említett időszakban elérhető jövedelemként havi 265.000,- Ft-ból kell kiindulni, valamint az ápolási-gondozási és a háztartási kisegítő díját nem lehet levonásba helyezni. Ekként a jövedelemveszteség összege 2008. augusztus 27-étől 2008. december 31-ig 353.563,- Ft, 2009. január 1-jétől 2009. december 31-ig 959.261,- Ft, 2010. január 1-jétől 2010. december 31-ig 1.223.337,- Ft, 2011. január 1-jétől 2011. december 31-éig 1.680.572,- Ft, 2012. január 1-jétől 2012. december 31-éig 1.870.644,- Ft, 2013. január 1-jétől 2013. december 31-ig 1.088.244,- Ft, 2014. január 1-jétől 2014. december 31-ig 400.384,- Ft, míg 2015. január 1-jétől 2015. augusztus 31-éig 203.896,- Ft. A 2017. február 13-a és a 2017. június 30-e közötti időszakra elérhető jövedelemként havi 140.000,- Ft-ot kell számítani, így a jövedelemveszteség 214.791,- Ft. Álláspontjuk szerint azonos számítási metódus alapján havi 54.530,- Ft járadék is megilleti őket.

A perköltség kapcsán az I. r. és a II. r. felperesek mindenekelőtt azt jegyezték meg, hogy az I. r. felperes jövedelemvesztésére alapított igény körében a per tárgyának értéke helyesen 85.563,- Ft $\times 12 = 1.026.756,-$ Ft, melyhez képest a törvényszék tévesen a teljes lejárt időszakra számított kártérítés összegét (2.898.335,- Ft + 7.731.617,- Ft = 10.629.952,- Ft) vette alapul. Ennek megfelelően a per tárgyának értéke az I. r. felperest érintően 10.000.000,- Ft nemvagyoni kárigény, valamint a vagyoni kártérítési igények fele összege, 3.990.231,- Ft, mindösszesen: 13.990.231,- Ft; a II. r. felperes vonatkozásában 8.000.000,- Ft nemvagyoni kárigény, valamint a vagyoni kártérítési igények fele, 3.990.231,- Ft, összesen: 11.990.231,- Ft. Mindehhez képest mindkét felperes 9.784.406,- Ft erejéig lett pernyertes, így az I. r. felperes pernyertessége 70 százalék, míg a II. r. felperesé 82 százalék. Véleményük szerint a perköltség viselésére vonatkozó döntés meghozatalakor a törvényszéknek a régi Pp. 81. § (2) bekezdéséből kellett volna kiindulnia, mivel az abban foglalt konjunktív feltételek fennállnak. Utaltak arra, hogy a jogalap tekintetében az alperes teljes egészében vesztes lett, és rajta kívül álló okok vezettek a kereseti kérelemhez képest kisebb összegű marasztaláshoz. Emellett a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel nem áll arányban a megítélt 200.000,- Ft ügyvédi munkadíj, melyhez kapcsolódóan a törvényszék az általános forgalmi adó felszámítását is elmulasztotta. A reális ügyvédi munkadíj 2.000.000,- Ft + ÁFA összegű, amelyet azonban a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3.§ (6) bekezdése alapján az említett összeg felével indokolt növelni.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítélete fellebbezett rendelkezéseinek helybenhagyását kérte; az ítélet indokait is osztotta.

Az I. r. és a II. r. felperesek fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

Az ítélet tábla mindenekelőtt azt rögzíti, hogy bár az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részéből kimaradt, a határozat indokolása alapján megállapítható, hogy a törvényszék az I. r. és a II. r. felperesek keresetét a megítélt marasztalási összegben túlmenő részében elutasította.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a régi Pp. 253.§ (3) bekezdésén alapulóan kizárólag a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül, és nem érintette annak a keresetnek helyt adó, valamint az I. r. felperes jövedelemvesztését érintően a 2017. február 13-a és 2017. június 30-e közötti időszakra és a jövőre vonatkozóan érvényesített igény kapcsán a keresetnek a fellebbezésben írt havi 54.530,- Ft-ot meghaladóan elutasító rendelkezését.

A másodfokú bíróság megítélése szerint a törvényszék a szükséges bizonyítást lefolytatta, ennek alapján az irányadó tényállást helyesen állapította meg, levont jogi következtetései azonban részben tévesek.

Az elsőfokú bíróság mint szükségtelent, helytállóan utasította el az I. r. és a II. r. felperesek igazságügyi árszakértő kirendelése iránti indítványát.

A gyermekszoba felszerelésének költsége, eszközök költsége, fejlesztő játékok költsége iránti követelést érintően

Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy az I. r. és a II. r. felperesek egyoldalú előadása önmagában a költségek összegét nem igazolja. Egyetért azzal is a másodfokú bíróság, hogy a költségek meghatározásakor megfelelő kiindulópontot jelentett az I. r. és a II. r. felperesek 64. számú, 2015. június 23-án benyújtott beadványához csatolt CD. A II. r. felperes személyes meghallgatása során maga adta elő, hogy a gyermekszoba felszerelése kapcsán azokat a termékeket, amelyekről számláik, nyugtáik nem voltak, lefényképezték, és ezek 90 százaléka megvan. Mindebből az is következik, hogy a fényképfelvételeken - az I. r. és a II. r. felperesek előadásának elfogadása esetén is - a gyermekszoba felszerelési tárgyai szinte maradéktalanul szerepelnek. Megállapítható egyrészt az is, hogy ezek az ingóságok komplett gyermekszoba felszereléseit teszik ki, másrészt pedig van közöttük olyan (Sony MP3), amely nem kizárólag ... ellátásával kapcsolatos, hanem a család más tagjai igényeinek kielégítésére is alkalmas. Ehhez hasonlóan az eszközök költségei kapcsán is utalt a II. r. felperes meghallgatása során arra, hogy a termékek többnyire megvannak, bár a kiságyat és az etetőszéket ismerősnek elajándékozták (Győri Törvényszék P.20.584/2013/69. számú jegyzőkönyv 2. oldala). Megjegyzendő továbbá, hogy e használati tárgyak között is vannak olyanok, amelyek ... igényeihez képest más célra is hasznosíthatók (például hajnyíró, turmixgép, autós DVD-lejátszó, szárítógép). A gyermek születése és a CD-felvétel csatolása közötti időszakra az ítéletábra megítélése szerint az eszközöknek a terjedelme és az ingó szakértő által megjelölt értéke reális, a tapasztalati ismeretekkel egybevágó.

A fejlesztő játékok költségei kapcsán ugyancsak megfelelő kiindulópontul szolgál a CD-felvétel. Az I. r. felperes azt is előadta, hogy a fejlesztő eszközök többsége megvan, azonban a játékokból „vagy három zsákkal” bevittek az óvodába, mert sajnálták kidobni (Győri Törvényszék P.20.584/2013/69. számú jegyzőkönyv 4. oldala). Az I. r. felperesnek ez a nyilatkozata életszerű, és elfogadható, hogy főként a régebben beszerzett játékok egy része a CD-felvétel készítésekor már nem volt meg. Mindezek indokolt a fejlesztő játékok költségét 2009. évtől kezdődően az egyes évekhez képest degresszív módon 20.000-, 16.000-, 12.000-, 8.000-, végül 4.000- Ft-tal megnövelni. Ekként az I. r. és a II. r. felpereseket, mint egyetemleges jogosultakat 22.000- Ft, és ezen összeg után 2009. február 25-étől, 75.142- Ft, és ezen összeget érintően 2010. február 25-étől, 80.000- Ft, és ezen összeg után 2011. február 25-étől, 89.500- Ft, és ezen összeg után 2012. február 25-étől, 45.000- Ft, és ezen összeget érintően 2013. február 25-étől, végül 43.000- Ft, és ezen összeg után 2014. február 25-étől a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamat illeti meg.

Az I. r. és a II. r. felperesek fellebbezésükben - hivatkozással a Kúria Pfv.III.20.536/2016/4. számon meghozott ítélete [23] pontjában rögzítettekre - helytállóan utaltak arra, hogy a gyermek életkorához, fejlettségéhez, szükségleteihez igazodóan a különböző eszközök, készség- és képességfejlesztő játékok beszerzésének költségei meghatározhatóak az általános köztudomásra figyelemmel. A megelőző időszak költségeiből kiindulva ezért a másodfokú bíróság a CD-felvétel készítését követő, a 2015. július 1-je és a 2018. február 28-a közötti időszakra mindkét jogcímen havi 4.000 - 4.000- Ft, az eltelt 32 hónapra összesen 256.000- Ft, valamint ezen összeg után a középátlagos időponttól, 2016. július 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó kamat megfizetésére is kötelezte az alperest.

Nem értett egyet az ítéletábra az elsőfokú bírósággal abban, hogy az I. r. és a II. r. felperesek költségpótló járadék iránti igénye alaptalan, mivel az elmúlt időszak adataiból a jövőre nézve következtetés nem vonható le. Ezzel szemben abból kellett kiindulni, hogy az I. r. és a II. r. felperesek ...t megfelelően gondolják, egészségi állapotából fakadó szükségleteit igyekeznek kielégíteni. Ellátásával, nevelésével kapcsolatban különböző eszközöket, fejlesztő játékokat indokolt, hogy a szülők folyamatosan vásároljanak. Nincs akadálya annak, hogy ezeket a költségeket a jövőre nézve is érvényesítsék. Tény ugyanakkor az is, hogy a már rendelkezésre álló

eszközök, képesség-készségfejlesztő játékok a gyermek szükségleteinek kielégítésére meghatározott ideig még alkalmasak, ezért az ítéletábra a jövőre nézve is 4.000,- - 4.000,- Ft-ban jelölte meg azt az összeget, amely bekerülési költségként reálisan értékelhető.

Az ételmezés költsége vonatkozásában

Az elsőfokú bíróság ítélete szerint csak a becsatolt számlák alapján állapítható meg ... ételmezésével kapcsolatban felmerült költség, és indokainak e sarokpontját csak annyiban törte át, hogy havi két csomag Nutritia Nutridrink kiegészítő tápszer alkalmazását elfogadta.

A másodfokú bíróság a törvényszéknek e nézetét nem osztja; álláspontja szerint az I. r. és a II. r. felperesek alappal hivatkoznak arra, hogy a régi Pp. 163. § (3) bekezdése szerint köztudomású ténynek minősül, a tapasztalati tények alapján pedig meghatározható egy gyermek ételmezésének költsége. Miként a gyermektartásdíj iránti perekben (például: Kúria Pfv.II.21.795/2016/8. számú ítélete), jelen esetben sem követelhető meg, hogy a gondozó szülők valamennyi kiadásait számlákkal igazolják. Az pedig, hogy a gyermek szükségletei milyen terjedelműek, a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés. Az adott esetben a költség meghatározásakor alapul szolgálhat a Központi Statisztikai Hivatalnak az Országos Ételmezés- és Táplálkozástudományi Intézet által meghatározott ételmiszerkosár alapján kiszámított létminimum ételmiszerkosár egy főre eső havi költsége, amely - miként az I. r. és a II. r. felperesek erre hivatkoztak - két felnőttből és három gyermekből álló háztartás esetén személyenként 2008-ban 16.778,- Ft/fő, 2009-ben 17.220,- Ft/fő, 2010-ben 18.528,- Ft/fő, 2011-ben 19.980,- Ft/fő, 2012-ben 20.885,- Ft/fő, 2013-ban 20.889,- Ft/fő, 2014-ben 20.763,- Ft/fő, míg 2015-ben 21.016,- Ft/fő. Figyelemmel ... speciális étkezési igényeire is, az I. r. és a II. r. felperesek a gyermek születésétől 2016. június 30-áig terjedő közel nyolcévi időszakra - a gyermek szükségleteit évenkénti bontásban megjelölve - az ételmezés költségét nem eltúlzottan jelölték meg 2.500.470,- Ft-ban, ezért az ítéletábra ennek az összegnek a megfizetésére kötelezte az alperest; a kamatfizetés kezdő időpontját évente a középátlagos időponttól, február 28-ától, illetve a 2014. augusztus 27-e és a 2016. június 30-a közötti időszak esetében 2015. július 28-ától határozta meg.

A gyermek növekedésére, szükségleteire figyelemmel havi 29.333,- Ft ételmezési költség reális a 2016. július 1-jétől 2018. február 28-áig terjedő időszakra, valamint a jövőre nézve is. Emiatt az ítéletábra a 2016. július 1-jétől 2018. február 28-áig terjedő húsz havi időtartamra 29.333,- Ft/hó összeggel számolva 586.660,- Ft, és ennek a középátlagos időponttól, 2017. május 1-jétől a kifizetés napjáig terjedő időre járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte az alperest. A jövőre nézve pedig az I. r. és a II. r. felpereseket, mint egyetemleges jogosultakat megillető járadék összegét havi 4.468,- Ft-ról 29.333,- Ft-ra emelte fel.

Az I. r. felperes jövedelemvesztése kapcsán

Az I. r. és a II. r. felperesek a törvényszék ítéletét ebben a körben két okból vitatták: egyrészt az elérhető jövedelem képzett összegéből szerintük nem kell levonni az adott időszakra vonatkozó ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának fele összegét, másrészt pedig a 2008. augusztus 27-étől 2015. szeptember 1-jéig terjedő időszakra a jövedelemvesztés számításának alapja a megelőzően elért bruttó havi 265.000,- Ft.

Az ítéletábra egyetértett az I. r. és a II. r. felperesekkel abban, hogy az ápolási-gondozási, valamint a háztartási kisegítő költsége iránti követelés olyan többletigény, amelyet a jövedelemvesztéshez képest eltérő jogalapon kell megítélni, hiszen más-más kárfajta kompenzálására szolgálnak (Kúria Pfv.III.20.953/2014/6. sz. ítélete). Az említett díjak funkciója a károkozó helyett a reparáció körébe tartozó tevékenység elvégzéséért járó ellentételezés, és mint ilyen, ténylegesen a károsultnak járó költségnek minősül (BH 2017. 403.).

Az I. r. felperesnek ... születését megelőzően elért jövedelme kapcsán az elsőfokú bíróság az adott tények mellett helyesen foglalt állást abban, hogy havi bruttó 131.000,- Ft jövedelemből kell kiindulni. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt, hogy a magasabb összegű jövedelemről szóló igazolást, valamint bérlistát az I. r. és a II. r. felperesek csupán évekkel a perindítást követően csatolták, a személyi alapbér változásáról szóló 2008. január 3-ai igazolást a ... Kft. részéről az I. r. felperes írta alá, ráadásul az okiraton szereplő bélyegzőn a munkáltató címeként a ... sz. cím szerepel, amely azonban csak 2014. július 3-ától a cég székhelye. Az I. r. és a II. r. felperesek terhére kell értékelni azt is, hogy az állításuk szerint felemelt jövedelmet más okirattal (például adóbevallással) nem igazolták, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal megkeresését pedig ellenezték.

A fentiekből következően a 2008. augusztus 27-e és a 2008. december 31-e közötti időszakban a megszerzett jövedelem bruttó összege 564.530,- Ft, mely meghaladja az elérhető jövedelem képzett összegét, 453.849,- Ft-ot.

A 2009. január 1-je és a 2009. december 31-e közötti időszakban a bruttó jövedelem 1.727.839,- Ft, mely ugyancsak meghaladja az elérhető jövedelem képzett összegét, 1.328.340,- Ft-ot.

A 2010. január 1-je és a 2010. december 31-e közötti időszakra a megszerzett jövedelem 1.416.063,- Ft, mely szintén több, mint az elérhető jövedelem képzett összege, 1.304.760,- Ft.

2011. évben a figyelembe vehető jövedelem $722.158,- \text{ Ft} + 220.770,- \text{ Ft} = 942.928,- \text{ Ft}$, mely nem éri el az elérhető jövedelem képzett összegét, 1.296.900,- Ft-ot; ebben az évben a jövedelemvesztés $353.972,- \text{ Ft}$.

A 2012. január 1-je és a 2012. december 31-e közötti időszakban az I. r. felperes részére folyósított ellátások bruttó összege 721.056,- Ft, melyhez képest az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,- Ft, ekként az elmaradt jövedelem a két összeg különbözete, 560.124,- Ft.

2013. évben a számításba vehető jövedelem $721.056,- \text{ Ft} + 282.400,- \text{ Ft}$, összesen: 1.503.456,- Ft, mely meghaladja az elérhető jövedelem képzett összegét, 1.281.180,- Ft-ot, így ebben az évben jövedelemvesztés nem merült fel.

A 2014. január 1-je és a 2014. december 31-e közötti időszakban az elért jövedelem $721.056,- \text{ Ft} + 282.400,- \text{ Ft} + 687.860,- \text{ Ft}$, összesen: 2.191.316,- Ft, mely szintén meghaladja az elérhető jövedelem képzett összegét, 1.281.180,- Ft-ot.

A 2015. január 1-je és a 2015. augusztus 31-e közötti időszakban a megszerzett jövedelem $480.704,- \text{ Ft} + 521.600,- \text{ Ft} + 521.600,- \text{ Ft}$, összesen 1.523.904,- Ft, mely több, mint az elérhető jövedelem képzett összege, 1.048.000,- Ft.

2017. február 13-a és 2017. június 30-a között az I. r. felperes $303.223,- \text{ Ft}$ jövedelmet ért el, melyhez képest az elérhető jövedelem képzett összege 518.014,- Ft, ekként a jövedelemvesztés $214.791,- \text{ Ft}$.

Az ezt követő időszakra, 2017. július 1-jétől 2018. február 28-ig havi 140.000,- Ft elérhető jövedelemmel, mindösszesen 8 hónapra $1.112.000,- \text{ Ft}$ -tal kell számolni, melyhez képest a GYES és a családi pótlék bruttósított összege $59.570,- \text{ Ft} \times 8 = 476.560,- \text{ Ft}$. Erre az időszakra tehát a társadalombiztosítási járulékokkal elérhető jövedelem $8 \times 114.100,- \text{ Ft}$, azaz $912.800,- \text{ Ft}$, így a jövedelemvesztés $912.800,- \text{ Ft} - 476.560,- \text{ Ft} = 436.240,- \text{ Ft}$, melynek megfizetésére az alperes ugyancsak köteles.

Az említett összegeket érintően a másodfokú bíróság az alperest késedelmi kamat fizetésére a középarányos időpontoktól kötelezte.

Az ítéletábra a jövőre nézve 2018. március 1-jétől minden hónap 10-éig havi 54.530,- Ft jövedelempótló járadék megfizetésére is kötelezte az alperest.

A perköltség vonatkozásában

Azoknak a kereseti igényeknek a tekintetében, melyeknél az I. r. és a II. r. felperesek lejárt követelést és jövőbeni járadékot is érvényesítettek, a régi Pp. 24. § (2) bekezdésének a) pontja értelmében a követelés egyévi értékét kellett a pertárgy értéke számításánál alapul venni, ugyanakkor a másodfokú bíróság megítélése szerint nem a jövőre vonatkozó járadék igényből, hanem a legmagasabb egyévi összegből kell kiindulni. Ekként az eszközök költségére alapított igény tekintetében a 2008. augusztus 27-e és a 2009. augusztus 27-e közötti időszakra vonatkozó 253.860,- Ft, a fejlesztő játékok esetében a 2011. augusztus 27-étől számított egyévi időtartamra követelt 137.880,- Ft, az élelmezés költsége kapcsán az ugyanerre az időszakra számított 524.520,- Ft, végül az I. r. felperes jövedelemvesztésére alapított igény vonatkozásában - ellentétben a törvényszék által megjelölt teljes lejárt követeléssel - a 2012. évi 2.249.700,- Ft az az összeg, amelyet számításba kell venni. Ekként a 141. számú ítélettel elbírált követelések tekintetében a pertárgy értéke 3.679.370,- Ft, a teljes pertárgy érték pedig 33.509.167,- Ft. Mindehhez képest az I. r. és a II. r. felperesek pernyertessége 80 százalékban állapítható meg. Az ítéletábra egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a perköltség a régi Pp. 81. § (1) bekezdése, és - mivel az I. r. és a II. r. felperesek vagyoni kártérítés iránti követelése több tételt érintően csak kisebb részt volt alapos - nem e § (2) bekezdése szerint kell meghatározni.

A másodfokú bíróság, hivatkozással a jelen ügyben alkalmazandó, a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban című 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kr.) 13. § (2) bekezdésére és 15. § (3) bekezdésére, az állam által előlegezett 525.502,- Ft perköltségből (szakértői költségből) az alperest 344.026,- Ft helyett 500.401,- Ft, míg 43.175,- Ft perköltségből (tanúdíjból) 23.746,- Ft helyett 34.540,- Ft megfizetésére kötelezte az államnak. Ennek megfelelően az állam által viselt perköltség összege 281.476,- Ft-ról 125.101,- Ft-ra, illetve 19.429,- Ft-ról 8.635,- Ft-ra csökken.

Az I. r. és a II. r. felperesek fellebbezésükben alappal hivatkoztak arra, hogy a kifejtett tevékenységhez képest a törvényszék ítéletében alacsony összegben állapította meg az ügyvédi munkadíjat. Azt értékelve, hogy a felperesek túlnyomórészt pernyertesek lettek, jogi képviselőjük a több éve tartó perben számos előkészítő iratot nyújtott be, a tárgyalásokon megjelent, az ítéletábra megítélése szerint az I. r. és a II. r. felpereseknek - figyelemmel a R. 3. § (2) bekezdésének a) pontjára, (6) bekezdésére, valamint 4/A. § (1) bekezdésére - 1.500.000,- Ft + ÁFA, mindösszesen 1.905.000,- Ft jár, ezért a 335.440,- Ft ügyvédi munkadíjat és ügyvédi készkiadást tartalmazó perköltséget 1.905.000,- Ft + 135.440,- Ft = 2.040.440,- Ft-ra emelte fel.

Mindezek miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a fentiek szerint a régi Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyta.

A fellebbezési pertárgy értékeként a másodfokú bíróság a gyermekszoba felszerelésének költsége vonatkozásában 280.990,- Ft-ot, a további tételeket érintően az elsőfokú pertárgy értékeként is meghatározott összegeket vette alapul. Ekként a fellebbezési pertárgy értéke 3.446.950,- Ft, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 46. § (1) bekezdése alapján a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték 275.760,- Ft, melyet az I. r. és a II. r. felperesek részére engedélyezett teljes személyes költségmentesség és az alperes illetékmentessége folytán az állam visel [rég Pp. 84. § (1) bekezdésének a) pontja, Itv. 5. § (1) bekezdésének c) pontja, Kr. 14. §-a].

A másodfokú eljárásban a régi Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felek felmerült költségeiket maguk viselik, tekintettel arra, hogy az I. r. és a II. r. felperesek fellebbezése - főként abból adódóan, mert a jövedelemvesztésre alapított igény döntően nem volt alapos - csak kisebb részt vezetett eredményre, ugyanakkor a kifejtett ügyvédi tevékenység nagyobb terjedelmű volt, mint az alperes esetében.

Győr, 2018. február 21.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Péter sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk.
bíró

Győri Törvényszék

12.P.20.584/2013/141.szám

A Győri Törvényszék Szűcs Péter Ügyvédi Iroda (...) által képviselt **I.r., II.r., III.r. és IV.r. (...) felperesnek** dr. Paukovits Vilmos ügyvéd (...) által képviselt Kórház1 (...) **alperes** ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében meghozta a következő

í t é l e t e t :

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül I. és II.r. felperesnek, mint egyetemleges jogosultaknak 1.285.062,- (egymillió-kettőszáznyolcvanötezer-hatvankettő) Ft-ot, és ezen összegből

71.000,- (hetvenegyezer) Ft után 2009. február 25. napjától,

179.642,- (egyszázhetvenkilencezer-hatszáznegyvenkettő) Ft után 2010. február 25. napjától,

203.000,- (kettőszázháromezer) Ft után 2011. február 25. napjától,

115.500,- (egyszázötvenötezer-öt száz) Ft után 2012. február 25. napjától,

88.400,- (nyolcvannyolcezer-négyszáz) Ft után 2013. február 25. napjától 2013. június 30. napjáig az adott félévre a félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot, majd 2013. július 01. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a féléve első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot,
85.148,- (nyolcvanötezer-egyszáznegyvennyolc) Ft után 2013. július 2. napjától,
253.331,- (kettőszázötvenháromezer-háromszázharmincegy) Ft után 2014. február 25. napjától,
129.833,- (egyszázhuszonkilencezer-nyolcszázharminchárom) Ft után 2014. július 2. napjától,
87.720,- (nyolcvanhétezer-hétszázhusz) Ft után 2015. július 2. napjától,
44.680,- (negyvennégyezer-hatszáznyolcvan) Ft után 2016. július 1. napjától,
26.808,- (huszonhatezer-nyolcszáznyolc) Ft után 2017. április 1. napjától a kifizetés napjáig az adott félévre a félév első napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot.
A bíróság az ítélet ezen része vonatkozásában az előzetes végrehajthatóságot mellőzi.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg I. és II.r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 2017. július 01. napjától kezdődően havi 4.468,- (négyezer-négyszázhatvannyolc) Ft összegű járadékot minden hónap 10. napjáig előre esedékesen.
Az ítélet ezen része előzetesen végrehajtható.

A feljegyzett 1.800.000,- (egymillió-nyolcszázezer) Ft eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.
A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül I.r. felperesnek 228.618,- (kettőszázhuszonnyolcezer-hatszáztizennyolc) Ft szakértői költségben álló perköltséget.
A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 344.026,- (háromszáznegyvennégyezer-huszonhat) Ft szakértői költségben és 23.746,- (huszonháromezer-hétszáznegyvenhat) Ft tanúdíjban álló perköltséget a Magyar Államnak a Győri Törvényszék Gazdasági Hivatala felhívására.
Az állam által előlegezett 281.476,- (kettőszáznyolcvanegyezer-négyszázhetvenhat) Ft szakértői költséget és 19.429,- (tizenkilencezer-négyszázhuszonkilenc) Ft tanúdíjat a Magyar Állam viseli.
Alperes köteles megfizetni az I.r. és II.r. felpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 200.000,- (kettőszázezer) Ft ügyvédi munkadíjban és 135.440,- (egyszázharmincötezer-négyszáznegyven) Ft ügyvédi készkiadásban álló perköltséget.
Ezt meghaladóan a peres felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, melyet három példányban kell a Győri Ítéltáblához címezve előterjeszteni a Győri Törvényszéken.

Az ítéltábla előtti eljárásban az ítélet elleni fellebbezést előterjesztő fél számára a jogi képviselet kötelező. A jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél fellebbezése hatálytalan, a bíróság a fellebbezést hivatalból elutasítja. Nem minősül hatálytalannak a jogi képviselővel nem rendelkező fél fellebbezése, ha a fellebbező fél pártfogó ügyvédi képviselet engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő az illetékes igazságügyi hivatalnál.

Amennyiben a fellebbező fél a fellebbezéssel egyidejűleg a tárgyalás tartását nem kéri, a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, ha

- a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik,
- a fellebbezés csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel kapcsolatos,
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

A felek közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását kérhetik.

I n d o k o l á s :

A bíróság a Győri Törvényszék P.20.812/2010., a Győri Törvényszék P.20.584/2013. számú peres eljárásának iratai, a tárgyalás adatai és a csatolt egyéb iratok alapján a következő tényállást állapította meg:

I.r. és II.r. felperesek házastársak, a gyermekük III.r. felperes, aki 2002-ben született és IV.r. felperes, aki 2003-ben született.

I.r. felperes harmadik terhességével kapcsolatban alperes végezte a terhességgondozást és alperesi intézményben született meg I.r. felperes és II.r. felperes harmadik gyermeke, Gyermek1 2008. augusztus 27. napján. Alperes a terhességondozás során nem kellő alappal zárta ki a fejlődési rendellenesség gyanúját, így Gyermek1-nél csak a születést követően állapították meg a genetikai károsodását, azt, hogy Down-szindrómás. Gyermek1-nél a Down-szindróma kísérő megbetegedéseként szívfejlődési rendellenesség (pitvarkamrai sövényhiány, billentyűelégtelenség, pulmonáris hypertonia és foramen ovale apertum) is kialakult.

Gyermek1 születését követően diagnosztizált genetikai károsodás miatt a felpereseket ért hátrányokért **Győri Törvényszék 31.P.20.812/2010/49. számú - a Győri Ítéltábla Pf.I.20.124/2012/6. számú rész- és közbenső ítéletével jogerőre emelkedett - rész- és közbenső ítéletével az alperes teljes kártérítési felelősségét állapította meg. A Kúria Pfv. III.20.069/2015/3. számú közbenső ítéletével a jogerős rész- és közbenső ítélet közbenső ítéleti rendelkezését helyben hagyta azzal a pontosítással, hogy alperes teljes kártérítési felelőssége Gyermek1 terhesség alatt fel nem ismert, a születést követően diagnosztizált genetikai károsodás miatt a felpereseknek okozott károkért áll fenn. A közbenső ítélet *indokolása* azt állapította meg, hogy a szülők kára a felnevelés teljes költsége.**

A gyermekszoba felszerelése

Az I.r. és II.r. felperes Gyermek1 gyermekszobájának felszerelése kapcsán (1 db asztalos által készített szekrény 45.000,-Ft, 1 db játéktartó polc 27.000,-Ft, 3 db játéktartó doboz 3.000,-Ft, 1 db CD-s hifi Sony, MP3 24.000,-Ft, 1 db álomfogó dísz 3.000,-Ft, 4 db görgős doboz játéktartó 6.500,-Ft, 1 db gyerekágy 20.000,-Ft, 1 db gyerek retro lámpa 5.000,-Ft, falra ragasztott tapéta 12.000,-Ft, 1 db szőnyeg 3.500,-Ft, 1 db gyerekágy 25.000,-Ft, 1 db könyvespolc 14.500,-Ft, 1 db fiókos komód 20.000,-Ft) összesen 208.500,-Ft összeget költött.

Eszközök költsége

Az I.r. és II.r. felperes Gyermek1 részére a különböző eszközök kapcsán (1 db Brendon autós gyerekülés 60.000,-Ft, 1 db Concord autós gyerekülés huzat 9.000,-Ft, 1 db utazóágy 12.000,-Ft, 1 db hátitáská 12.000,-Ft, 1 db háromkerekű terep babakocsi 85.000,-Ft, 1 db Remington hajnyíró 15.000,-Ft, 1 db Hamax gyerek bicikliülés 18.000,-Ft, 1 db bukósisak 5.000,-Ft, 1 db kis sámlí 5.000,-Ft, 1 db Bosch aprító turmix 9.000,-Ft, 1 db turmixgép 10.000,-Ft, 1 db autós DVD lejátszó 33.000,-Ft, 1 db fellépős WC ülőke 5.000,-Ft, 1 db itató pohár 2.000,-Ft, 2 db ágynemű huzat 10.000,-Ft, 1 db szárítógép 85.891,-Ft, 1 db napszemüveg 4.400,-Ft, 1 db szemüveg 27.440,-Ft) összesen 407.731,-Ft összeget költött.

Élelmezés költsége

Az I.r. és II.r. felperes Gyermek1 élelmezésére 2013. évben 85.148,-Ft, 2014. évben 111.961,-Ft 2015-ben 43.040,-Ft összeget költött. Gyermek1 számára a rágási és étkezési elégtelenségre figyelemmel a Nutritia Nutridrink tápszer fogyasztása indokolt, havi 2 csomagban. Az I.r. és II.r. felperes Nutritia Nutridrink tápszerre 2014-ben 17.872,-Ft, 2015-ben 44.680,-Ft, 2016-ban 17.872,-

Ft összeget költött. A jövőre nézve havi 2 csomag Nutritia Nutridrink tápszer fogyasztása indokolt, amely havi 4.468,-Ft költséget jelent.

Fejlesztő eszközök és játékok költsége

Az I.r. és II.r. felperes Gyermek1 részére a különböző eszközök kapcsán (1db Télkergető CD 2.000,-Ft, 7 db plüss állat 7.142,-Ft, 1 db golyófürdő 2.500,-Ft, 1 db Zeneovi CD 2.500,-Ft, 1 db Mese-ház CD 2.500,-Ft, 1 db Zebra tárolós állatfigura 3.000,-Ft, 1 db plüss tascó 1.500,-Ft, 1 db kerti hinta 18.000,-Ft, 1 db Túl a maszathegyen CD 2.500,-Ft, 1 db gömb kukacokkal 2.500,-Ft, 1 db diavetítő 10.000,-Ft, 1 db zenélős könyv 2.000,-Ft, 1 db autómosó garázs 5.000,-Ft, 1 db gyermek sátor 3.000,-Ft, 1 db IKEA Csepphinta 10.000,-Ft, 1 db kisasztal+2 szék 4.000,-Ft, 1 db kisház 8.000,-Ft, 1 db kamion 5.000,-Ft, 1 db zenélős doboz formákkal 5.000,-Ft, 1 db bébi zongora 2.500,-Ft, 1 db óriás plüssmaci 15.000,-Ft, 1 db 365 jóéjszakát mesekönyv 3.500,-Ft, 1 db Angyalok a bibliában könyv 1.000,-Ft, 1 db elektromos gitár 2.000,-Ft, 1 db golyóvezető 3.000,-Ft, 1 db markolós teherautó 3.000,-Ft, 1 db fa szerszámok táskában 3.000,-Ft, 1 db lábajátós bicikli 9.000,-Ft, 1 db piros autó 14.000,-Ft, 1 db gimnasztika labda 2.500,-Ft, 1 db szobai hajóhinta 4.000,-Ft, 1 db golyós szerpentin 18.000,-Ft, 1 db sütifaló kincsesbödön 5.000,-Ft, 1 db Mr. Bean 1-6. 9.000,-Ft, 1 db Világ szép mesék 1.500,-Ft, 3 db kézbáb-figura 3.000,-Ft, 1 db karácsonyi számláló 1.500,-Ft, »db Anna Peti és Gergő: Nagycsalád lettünk 2.500,-Ft, 1 db zenélő formák táskája 5.000,-Ft, 1 db zenélő kacsás játék 4.500,-Ft, 1 db nyúlfigura 1.000,-Ft, 1 db Kisvakond DVD 1.000,-Ft, 1 db maci 3.000,-Ft, 1 db óriás kosárlabda 2.000,-Ft, 1 db szivacs labda 1.000,-Ft, 1 db Az oroszán puzzle könyv 2.000,-Ft, 1 db Benedek Elek: Az aranyozsár 1.500,-Ft, 1 db plüss kukac 2.500,-Ft, 1 db Tíz kicsi mackó könyv 1.500,-Ft, 1 db Dotti kalandjai 1.000,-Ft, 1 db állatos szintetizátor 6.000,-Ft, 1 db fürdőszobai hajó 1.500,-Ft, 1 db elektromos autópálya 16.000,-Ft, 1 db gyűrű függeszték 3.000,-Ft, 1 db képességfejlesztő ABC könyvek 15.000,-Ft, 1 db Teherautók könyv 4.500,-Ft, 1 db gyerek laptop 6.000,-Ft, 1 db Anna Peti és Gergő: irány az iskola 2.500,-Ft, 1 db Kockásfülű nyúl 2.500,-Ft, 1 db kosárlabda 1.000,-Ft, 1 db plüss királyfi 2.000,-Ft, 1 db LEGO Tűzoltóság 6.500,-Ft, 1 db betonkeverő autó 3.000,-Ft) összesen 294.642,-Ft összeget költött.

I.r. felperes jövedelemvesztése

I.r. felperes 2006. december 18. napjától a gazdasági társaság1 alkalmazásában állt, mint kereskedelmi ügyintéző, havi személyi alapbére 125.000,-Ft volt. I.r. felperes személyi alapbére 2007. január 1. napjától havi 131.000,-Ft összegre változott. I.r. felperes Gyermek1 megszületését követően úgy döntött, hogy Gyermek1 nevű gyermekét háztartásában maga fogja ápolni-gondozni, a szükséges háztartási munkát utána elvégezni; emiatt a munkahelyén munkáját elvégezni nem tudta. Gyermek1 után családi pótlékot, CSED-et, majd GYED-et, illetve GYES kapott (2008-ban 382.885,-Ft; 2009-ben 1.184.670,-Ft, 2010-ben 930.710,-Ft, 2011-ben 342.950,-Ft, 2012-ben 342.000,-Ft, 2013-ban 342.000,-Ft, 2014-ben 342.000,-Ft, 2015. januártól szeptemberig 228.000,-Ft, 2017 februárjától 28.500,-Ft összegben) I.r. és II.r. felperes Gyermek1 után születésétől kezdve havi 23.300,-Ft összegben kap családi pótlékot.

Gyermek1 ápolása-gondozása után a Győri Törvényszék P.20.584/2013/117. sorszámu részítéletében - 2008. november 27-2011. augusztus 31. napja közötti időszakban napi 8 óra időtartamra, 2011. szeptember 1. napja utáni időszakban évi 182 napi otthoni tartózkodás esetén napi 8 óra időtartamra, évi 183 napi óvodai tartózkodás esetén napi 6 óra időtartamra - I.r. és II.r. felperes részére egyetemlegesen 2008.11.27-2008.12.31. között 107.984,-Ft, 2009.01.01-2009.12.31. között 1.045.584,-Ft, 2010.01.01-2010.12.31. között 1.235.160,-Ft, 2011.01.01-2011.12.31. között 1.239.240,-Ft, 2012.01.01-2012.12.31. között 1.366.390,-Ft, 2013.01.01-2013.12.31. között 1.344.576,-Ft; 2014.01.01-2014.12.31. között 1.491.536,-Ft; 2015.01.01-2015.12.31. között 1.028.411,-Ft, 2017.02.01. napjától havi 136.000,-Ft díj megfizetésére kötelezte az alperest.

Gyermek1 nevelésével kapcsolatos háztartási munkák elvégzése után a Győri Törvényszék P.20.584/2013/117. sorszámú részítéletében - 2011.27-től kezdődően napi 2 óra időtartamra -

I.r. és II.r. felperes részére egyetemlegesen 2008.11.27-2008.12.31. között 26.996,-Ft, 2009.01.01-2009.12.31. között 261.396,-Ft, 2010.01.01-2010.12.31. között 308.790,-Ft, 2011.01.01-2011.12.31. között 327.770,-Ft, 2012.01.01-2012.12.31. között 390.550,-Ft, 2013.01.01-2013.12.31. között 392.544,-Ft, 2014.01.01-2014.12.31. között 426.320,-Ft, 2015.01.01-2015.12.31. között 293.947,-Ft, 2017.02.01. napjától havi 38.340,-Ft díj megfizetésére kötelezte az alperest.

I.r. felperes 2011. szeptember 1. napjától 2011. december 31. napjáig nevelőként dolgozott az Intézmény1-nél, jövedelme havi bruttó 66.900,-Ft volt.

I.r. felperes 2013. január 2. napjától 2015. október 16. napjáig Tanú1 egyéni vállalkozásában adminisztrációs feladatokat végzett, a havi jövedelme bruttó 80.000,-Ft volt. I.r. felperes ezen munkákat otthonában, Gyermek1 gondozása mellett végezte.

I.r. felperes 2014 februárjától 2016 februárjáig a gazdasági társaság1 alkalmazottjaként dolgozott, alapbére havi bruttó 80.000,-Ft volt.

I.r. felperes 2015. szeptember 7. napján heti 40 órás közalkalmazotti jogviszonyt létesített a Intézmény2-nél. I.r. felperes közalkalmazotti jogviszonyát 2016. október 20. napján heti 20 órás jogviszonyra módosították. I.r. felperes jövedelme 2016. november 1. napja előtt havi 140.000,-Ft, 2016. november 1. napja után havi 70.000,-Ft volt. I.r. felperes a Intézmény2-nél munkáltatónál fennálló közalkalmazotti jogviszonyát közös megegyezéssel megszüntette 2017. február 13. napján annak érdekében, hogy Gyermek1 gondozásával kapcsolatos feladatok elláthassa. Ettől kezdve I.r. felperes - II.r.felperes segítségével - ismét személyesen látja el Gyermek1 ápolását-gondozását és az ezzel kapcsolatos háztartási munkákat.

I.r. felperes jelenleg Gyermek1 után havi 28.500,-Ft összegű GYES-t, 23.300,-Ft összegű családi pótlékot kap és II.r. felperessel egyetemlegesen havi 136.000,-Ft ápolási-gondozási díjra és havi 38.340,-Ft háztartási kisegítői díjra jogosult.

-o-o-o-o-o-

I.r. és II.r. felperések többször - tizenkettő keresetváltoztatással - módosított kereseti kérelmükben kérték kötelezni az alperest Gyermek1 terhesség alatt fel nem ismert, a születést követően diagnosztizált genetikai károsodás miatti költségek jogcímén az alábbi kártérítés megfizetésére I.r. és II.r. felperések részére egyetemlegesen (a P.20.584/2013/95. szerinti sorszámozást követve):

I.1. gyermekszoba költségére 489.490,-Ft (2008.08.27-2014.08.27.) és ezen összeg után 2011. augusztus 27. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata; (P.20.584/2013/137.)

I.2. eszközök költségére 978.626,-Ft (2008.08.27-2016.06.30.) és ezen összeg után 2012. július 29. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata, valamint 2016. július 1. napjától havi 5.374,-Ft járadék; (P.20.584/2013/137.)

I.4. ételmezés költségére 2.500.470,-Ft (2008.11.27-2016.06.30.) és ezen összeg után 2012. szeptember 13. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata, valamint 2016. július 1. napjától havi 29.333,-Ft járadék; (P.20.584/2013/106.)

I.9. I.r. felperes jövedelemvesztésére 2.898.335,-Ft (2008.08.27-2010.08.27.) és ezen összeg után 2009. augusztus 27. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata; (P.20.584/2013/115.)

II.4. fejlesztő játékok költségére 660.594,-Ft (2008.08.27-2016.06.30.) és ezen összeg után 2012. július 29. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata; valamint 2016. július 1. napjától kezdődően havi 7.020,-Ft járadék; (P.20.584/2013/137.)

III.5. I.r. felperes jövedelemvesztésére 7.731.617,-Ft (2010.08.27-2015.09.01.) és ezen összeg után 2013. február 27. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata;

(P.20.584/2013/115.), illetve 124.922,-Ft (2017.02.14-2017.03.31.) és ezen összeg után 2017. február 8. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata; valamint 2017. április 1. napjától kezdődően havi 85.563,-Ft járadék (P.20.584/2013/128.).

I.r. felperes személyes meghallgatása során a 2013. szeptember 30. napján tartott tárgyaláson előadta, hogy Gyermek1 jelenleg tud járni, de futni nem, étkezni csak pépesített élelmiszert tud. Egyáltalán nem tud beszélni, nehezen érti meg azt, amit mondanak neki. Gyermek1t 2008. november 21. napja óta, ha nincsen kórházi kezelés alatt otthon ápolják, gondozzák. Nem lehet önállóságra nevelni, folyamatosan vigyázni kell rá. Gyermek1 ápolása, gondozása napi 4-6 órát vesz igénybe. Különböző fejlesztő eszközöket, biztonsági eszközöket vettek a számára. Ezeket sorolták fel a legutóbbi beadványukban. Az eszközöket újonnan vették, jelenleg is megvannak. Végzettsége földrajz-testnevelés szakos tanár, Gyermek1 hároméves korában visszament az iskolába tanítani, de mivel Gyermek1 sokat betegeskedett, sokat kellett otthon maradnia, lelkileg sem tudott figyelni a munkájára, ezért két hónap után otthagyta az iskolát. Az anyja lottózókat üzemeltető vállalkozásában 4 órás otthoni munkavégzéssel kiegészítő tevékenységet folytat 2013 januárjától. Havi nettó jövedelme ebből a tevékenységből 65.000,- Ft. Más munkát nem tud vállalni, mivel Gyermek1 otthoni felügyeletét másként megoldani nem tudja. Jelenleg is GYES-en van. (P.20.584/2013/8.) I.r. felperes a 2015. szeptember 23. napján tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy jelenleg is GYES-en van Gyermek1rel. 2015. szeptember 2-ától az Intézmény1-nél gazdasági ügyintézőként dolgozik. A fejlesztő eszközök többsége jelenleg is megvan. Számlák alapján írták össze az összegeket, a számlán szereplő árat jelölték meg. (P.20.584/2013/69.) I.r. felperes a 2016. december 8. napján tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy Gyermek1t nagyrészt ő eteti, de ebben a férje gyakran besegít. Orvosi javaslatra napi két Nutridrinket iszik. Gyermek1 ötször étkezik. Nutridrinket kap először, aztán tízórára joghurtot, búzakorpát, illetve gyümölcsöt. Gyümölcs lehet friss, vagy aszalt gyümölcs is. Ebédre a felnőtteknek való ételt pépesítik, ezt időnként bébiétellel váltják ki. Ebédre egy fogást kap. Uzsonnára szintén gyümölcsöt, illetve tejjel hígított zabpelyhet adnak neki. Vacsorára általában bébiétellel kiváltják ezt az étkezést. Most már kettőt is megeszik vacsorára. Ez kb. fél éve állt be. Tápszert lefekvés előtt, ismét Nutridrinket adnak neki. Azt tervezték, hogy Gyermek1-et 2 évesen vagy 3 évesen adják be bölcsődébe/óvodába. A családi cégükben, az gazdasági társaság1-ben 2006 decemberétől 2010 novemberéig dolgozott értékesítési munkatársként. 2008. január 1. napjától GYES-en volt. Mivel nem tudott visszamenni dolgozni Gyermek1 egészségi állapota miatt, ezért közös megegyezéssel megszüntették a munkaviszonyát. 2011 szeptemberében Gyermek1 speciális óvodai csoportba került, így ő 4 órás munkaviszonyt létesített kiegészítőként az Intézmény1-nél. Mivel Gyermek1 egészségi állapota miatt ez az elhelyezés nem volt megfelelő, így 2011. december 31. napján ezt az alkalmazást megszüntették. 2013. január 2. napjától 2015 októberéig anyja egyéni vállalkozásának végzett adminisztrációs feladatokat kötetlen munkaidőben. 2014 februárjától 2016 februárjáig ismét a gazdasági társaság1 ügyvezetőjeként dolgozott 4 órában. 2015. szeptember 2. napjától az Intézmény2-ben gazdasági ügyintézőként dolgozott. Mivel Gyermek1 az iskolát pszichésen nem bírja, állandó felügyeletre szorul, így ezt a munkahelyét is ott kell majd hagynia. (P.20.584/2013/113.)

II.r. felperes személyes meghallgatása során a 2013. szeptember 30. napján tartott tárgyaláson nyilatkozott egy átlagos napjukról. (P.20.584/2013/8.) II.r. felperes a 2015. szeptember 23. napján tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a 2015. júniusi beadványt a benyújtás előtt egy-két hónappal állították össze. Voltak feljegyzéseik arról, hogy miket vásároltak Gyermek1nek, ezekből állították össze a táblázatokat. A gyermekszoba felszereléséről voltak számláik és nyugtaik; amikről nem volt, azt lefényképezték. Újonnan vásárolták ezeket, kizárólag Gyermek1 használja ezeket. Ahol nem talált számlát, ott az internetes középárat jelölte meg. Az egyéb használati cikkek közül a kiságyat és az etetőszéket elajándékozták ismerőseiknek. A többi termék többnyire megvan náluk. Az értéket ugyanúgy jelölte meg, ahogy a szobabútoroknál. Az élelmezés költségénél nagyjából tudták, hogy Gyermek1 mennyi tápszert fogyaszt, illetve milyen egyéb élelmiszert eszik. A kezdeti

időszakban az orvos kérésére ezt írniuk is kellett. A mai napig ugyanezeket fogyasztja 3 éves korától. Vannak számláik a kiadásokra vonatkozóan, illetve a neten elérhető árakat alapul véve becsült árat határozott meg a táblázatban. Gyermek1-nek tejallergiája van, ezért iszik mandulatejet, kókusztejet. Botmixert, turmix gépet félévente kell újat venni, mert Gyermek1 élelmezéséhez naponta négyszer használják azokat. Autósülésből kellett egy kisebb, majd a növekedése miatt egy nagyobb gyermekülés is Gyermek1-nek. A CD és Hifi torony egy kisebb készülék, Gyermek1 folyamatosan zenét hallgat, ezért vették neki. A szoptatós fotel is Gyermek1-naóék kell, mivel többször felébred éjszakánként. Mosógépből a lehető legnagyobbat vették meg, naponta egyszer legalább mosnak, de van, hogy kétszer is. Napi három vagy négy alkalommal át kell öltöztetni Gyermek1-et, mert hiába figyelnek rá, állandóan bepisil. Szárítógép azért kellett, mert száradó ruhák nagy helyigénye így csökkenthető. A gyermekszobát időnként fel kell újítani, Gyermek1 legutóbb a tapétát tépte le, de volt olyan is hogy festetni kellett, mert összekapargálta a falat. Nem tud megfelelően vigyázni a szobára. Játékokból, amiket sajnáltak volna kidobni, vagy három zsákkal bevitték az óvodába, azok most is ott vannak. A táblázatot számlák alapján állította össze. Ahol számla nincsen, ott az internet segítségével határozta meg a termékek árát. (P.20.584/2013/69.) II.r. felperes a 2016. december 8. napján tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy a keresetmódosításban szereplő táblázat termékeit megvásárolták Gyermek1 részére. Jelenleg is évente kell ágyneműt, 4 db cumisüveget, turmix gépet, illetve botmixert vásárolni. Évente kell szemüveget is újat készíttetni. Ezek a költségek jelenleg is fennállnak. Az élelmezési költségek valóban felmerültek, illetve jelenleg is felmerülnek. Ahogyan Gyermek1 nő, úgy egyre többet eszik. Az elfogyasztott mennyiség negatív irányba biztosan nem változott. Gyermek1 2006. elejétől két bébiételt eszik vacsorára.(P.20.584/2013/113.)

Alperes ellenkérelmében nyilatkozott a felperesek egyes vagyoni kártérítési igényéről. Alperes vitatta a gyermekszoba berendezési tárgyainak megvásárlását, annak költségét. Alperes vitatta az eszközök táblázatában szereplő termékek megvásárlását és költségét és vitatta a felperesek járadékigényét is. Alperes vitatta, hogy a táblázatban megjelölt élelmiszereket a felperesek megvásárolták Gyermek1-nek, vitatta az élelmiszerek költségét is. Alperes vitatta a Nutridrink készítmény szükségességét is. Alperesek vitatta a felperesek élelmezésre vonatkozó járadékigényét is. Alperes vitatta azt, hogy a fejlesztő eszközöket a felperesek Gyermek1 részére megvásárolták, vitatta annak költségét és vitatta a felperesek járadékigényét. Alperes vitatta azt, hogy I.r. felperes két év után visszament volna dolgozni, azt nem vitatta, hogy I.r. felperes 2010. augusztus 27. napjától dolgozhatott volna. Alperes vitatta az I.r. felperes által elérhető bruttó, illetve nettó jövedelmet, a CSED, GYED, GYES kifizetett összegét nem vitatta. (P.20.584/2013/111.)

-O-O-O-O-O-

A bíróság tanúként hallgatta meg Tanú1-et, Tanú2-t és Tanú3-at.

Tanú1 - I.r. felperes anyja - tanúvallomásában előadta, hogy Gyermek1 5-6 hónapos koráig a felperesek nem tudták őket látogatni, azóta 3-4 havonta jönnek hozzájuk, míg ők évente 3-4 alkalommal látogatják őket. Gyermek1 ápolásában nem tudnak segíteni, amikor náluk vannak, akkor vigyáznak Gyermek1ra. Anyagilag nem tudják támogatni a felpereseket. Gyermek1 csak a lakásban jár rövid távot, beszélni nem tud, mixelni kell neki az ételt, csak úgy tudja megenni. Inni csak cumisüvegből tud, nem szobatiszta, állandóan pelenkázni kell, kb. egyéves gyermek szintjén áll. Nem lehet egyedül hagyni, mert nem tud vigyázni magára. Különböző készségfejlesztő eszközöket vettek neki a lányáék, a mozgásfejlesztést szolgálja a trambulín és a labda, a hangok felismerését segítik a zenei készségfejlesztő eszközök. Mindenkit megviselt a családban Gyermek1 születése, korábban vidámak voltak. Azóta többet betegeskednek, barátaikkal nem tudnak tartani, mert Gyermek1 felügyeletet igényel. Az etetés során pépesíteni kell az élelmet, így többet kell

mosogatni. Gyermek1 részére étrendkiegészítőket is vesznek. Lányát egyéni vállalkozásában kisegítőként alkalmazza 2013 januárja óta. Jelenléti íveket, bérlapokat tölt ki, ezeket este otthon is el tudja végezni. Havi nettó jövedelme 65.000,- Ft. (P.20.584/2013/15.) Felpereseknek sokkal több mindent kellett vásárolni Gyermek1 részére. Az ételeit pépesíteni kell, ezért mixergépre, robotgépre van szükség, amelyek idővel elhasználnának. Az említett dolgok többségét kizárólag Gyermek1nek kellett venni. Testvéreitől csak minimális dolgot tudott örökölni, mert a nekik vett játékok, ruhák is elkoptak. Felperesek Gyermek1-nek rengeteg új játékot vettek, elsősorban zenés játékokat, mivel a zenére figyel, illetve különböző készségfejlesztő játékokat. A 64. sorszámú beadványhoz csatolt fényképeken szereplő ruhák, illetve játékok, különböző eszközöket a felperesek vásárolták Gyermek1 részére, ezeket a tanú látta a felpereseknél. Felperesek bioélelmiszereket vesznek Gyermek1-nek. Laktózérzékeny, a gyermekek számára Nutritia nevű élelmiszert vesznek, ami tápszer-szerű, ha nincs, akkor bébiételt is vesznek neki. Gyümölcszel, joghurttal etetik. Azért, hogy a széklete megfelelő legyen, búzacsírárt vesznek neki. Napi egyik étkezése mindig gyümölcsturmix keksszel, ebédre pedig általában főtt ételt kap. Felperesek az elején vettek egy rendes ágyat a Gyermek1-nek, majd ezt cserélni kellett egy vékony szélű ágyra. A harmadik ágya egy olyan vasrácsos ágy, aminek a közepe már szabadon van. Ezen kívül vettek egy utazó ágyat is. A bútorokat lecserélni nem kellett, szoptatáshoz külön széket vettek. Gyermek1 alvása rendszertelen, légzését folyamatosan figyelni kellett. Felperesek vettek pelenkázó ágyat, szobahőmérőt is. Van egy hordozható magnó a szobájában, mivel a zene köti le őt. Levegőtisztító-szárító gép volt ott kezdetben. (P.20.584/2013/77.) A 95. sorszámú irat 5. oldalától 8. oldaláig terjedő táblázatokban szereplő használati cikkek, eszközök megtalálhatóak a lányáéknál. A táblázat lefedi az általuk vásároltakat. Ágyneműt évente kell újat venni, látását évente vizsgálják, ezért szemüveget is évente kell cserélni. A botmixert, illetve turmix gépet is cserélni kell, mivel gyorsan romlanak. Gyermek1 cumisüvegből iszik, negyedévente úgy gondolja, hogy 4 darabot vesznek a szülők, de nem tudja pontosan. Gyermek1 szokott náluk is enni, 5-6-szor eszik egy nap. Reggel rizstejet, vagy kókusztejet iszik, mert tejérzékeny. Délelőtt joghurtot, illetve desszertet eszik. Ebédre bébikaját, illetve gyümölcsöt, vacsorára szintén bébiétel, illetve gyümölcs, amit eszik. Ebédre nem mindig tudja megenni azt, amit a felnőttek esznek, lefekvés előtt Nutridrinket iszik. (P.20.584/2013/113.)

Tanú2 - a II.r. felperes testvére - tanúvallomásában előadta, hogy a szülők minden idejét elveszi Gyermek1 ápolása, mivel a gyermek állandó felügyeletre szorul. Enni inni csak cumisüvegből tud. A felperesek készségfejlesztő eszközöket vettek Gyermek1-nek. (P.20.584/2013/15.) Gyermek1 mindenben segítségre szorul, mind a közlekedésben, mind az étkezésben. Speciális ételeket tud csak enni, ezek pépesített ételek. Van fejlesztő labdája, különböző mozgást koordináló eszköze, most is szakemberhez viszik őt a szülei. A szülők a korának megfelelő ruhákat vásárolják neki. Az étkezések során etetni kell őt, mintha egyéves gyermek lenne. A 64. sorszámú beadványhoz csatolt fényképeken Gyermek1 ruhái, játécai szerepelnek, ezeket a tanú látta testvére otthonában. Gyermek1-nek egy pici szobája van, ahol most már egy nagyobb ágy áll. Van egy a plafonról lógó zsákszerű szék, illetve van a játékoknak egy polc a szobában. Van, hogy pépes ételt vesznek a szülők, van, hogy a családi ételt pépesítik le Gyermek1 számára, hogy ő is meg tudja enni. Szárítógép van a felpereseknél, a tanú az évek folyamán csak egyről tud. (P.20.584/2013/77.) A 95. sorszámú beadvány 5.től 8. oldalán szereplő táblázatban lévő eszközök felperesek lakásában találhatóak. Olyan használati cikkeket kell vásárolniuk, amik a nagyobb igénybe vétel miatt a szokásosnál hamarabb elhasználnának. Ilyen a mosógép, szárítógép, pépesítéshez használt mixgép. Gyermek1-en többféle szemüveget láttam már. Gyermek1 mindent megeszik, de mindent csak pépesített formában képes megenni. A szülők a gyümölcsöket, előre gyártott bébi élelmiszert, illetve az otthoni főzést is pépesített formában adják neki. (P.20.584/2013/113.)

Tanú3 - a felperesi család barátja - tanúvallomásában előadta, hogy gyermekeik közös edzései kapcsán ismerkedett össze a felperesekkel, heti egy-két alkalommal meg is látogatja őket.

Gyermek1 csak pépes ételeket képes megenni. A lakásban Gyermek1 fejlesztését szolgáló eszközök vannak, bordásfal, labdák. (P.20.584/2013/22.)

-O-O-O-O-O-

A bíróság szakértői bizonyítást rendelt el a felperesek által igazoltan Gyermek1 részére megvásárolt eszközök vásárláskori értékének meghatározására. Az igazságügyi szakértő szakvéleményében meghatározta a megjelölt ingóságok vásárláskori értékét. (P.20.584/2013/130.)

A bíróság szakértői bizonyítást rendelt el annak igazolására, hogy Gyermek1 egészségi állapotára tekintettel milyen rendszerességgel indokolt Nutridrink alkalmazása. Az igazságügyi szakvélemény kiegészítése szerint a Nutritia Nutridink olyan tápszer, amely gyermekeknek 3 éves kor felett adható 3-6 éves kor között kiegészítő táplálás, 6 év felett kizárólagos vagy kiegészítő táplására. A pépes ételek fogyasztása Gyermek1 életkorában már nem feltétlenül képes fedezni a szükséges mennyiségű energia-fehérje-szénhidrát-zsír és egyéb anyagok bevitelét. Mivel Gyermek1 testsúlya a várttól igen jelentősen elmarad, így a rágási képtelenségre figyelemmel esetében jelenleg indokolt a Nutritia Nutridrink tápszer kiegészítőként való alkalmazása. A Nutritia Nutridrink vény nélküli teljes fogyasztói ára (24x200ml) 7.446,-Ft, közgyógyellátás, illetve kiemelt egészségügyi támogatás esetén 2.234,-Ft. A szükséges napi mennyiség - az egyéb ételek tápanyag-mennyiségétől függően - határozható csak meg, ezt a gyermeket gondozó kezelőorvos tudná leginkább meghatározni. Havi 2 csomag naponta 480 kcal energiát, 19 g fehérjét, 60g szénhidrátot, 19 g zsírt tartalmaz. Ez a mennyiség szakértőileg nem eltúlzott, a havi 4.468,-Ft költség szakértőileg indokoltnak tartható. A tápszer alkalmazása legalább addig indokolt lesz, amíg a rágási és étkezési képesség nem áll helyre teljesen. (P.20.584/2013/126.)

-O-O-O-O-O-

Az I.r. és II.r. felperes jelen ítélettel elbírált vagyoni kártérítésre előterjesztett igénye az alábbiak szerint **részben alapos**.

I. Az alkalmazandó jogszabályról

A 2013. évi CLXXVII. törvény 54. §-a szerint a Ptk. (2013. évi V. törvény) a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a hatálybalépését követően tanúsított károkozó magatartás - ideértve a mulasztást is - esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatálybalépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatálybalépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatálybalépése utáni időpontra esik.

A felperesek által hivatkozott kár bekövetkezése - vagyoni kártérítés egyes tételei felmerülésének első időpontja - még a 2013. évi V. törvény hatálybalépése előtt történt, így az eljárásra még az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit kell alkalmazni.

-O-O-O-O-O-

II. Alperes kártérítési felelőssége

Miután a Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott Pfv.III.20.069/2015/3. számú közbenső ítélete megállapította az alperes felelősségét a Gyermek1 terhesség alatt fel nem ismert, a születést követően diagnosztizált genetikai károsodással a felpereseknek okozott károkért, így ebben a kérdésben a bíróságnak már döntenie nem kellett, az ítélet meghozatala során kizárólag annak

meghatározása volt a bíróság feladata, hogy milyen összegű vagyoni kártérítési igény tekinthető alaposnak. A közbenső ítélet rendelkező része nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy pontosan mit kell érteni a felpereseknek okozott káron. A közbenső ítéletek általános megfogalmazása (a felelősség meghatározása az okozott károkért) mellett a kártérítés összegének meghatározására irányuló eljárásban nem pontosan határozható meg, hogy mi is tekintendő „okozott kárnak”: vitatott-vitatható marad az a kérdés, hogy az adott módon megjelölt kár bekövetkezett-e. Vagyis a kár bekövetkezte - a kártérítési felelősség egyik eleme - a jogalapot eldöntő eljárás része vagy a kártérítés összegének meghatározására irányuló eljárás része.

II.1. Az I.r. és II.r. felpereseket ért károk köre („az okozott kár” fogalma)

I.r. és II.r. felperes csoportokba rendezte vagyoni kártérítési igényeiket az érvényesíteni kívánt igények jogalapja körében. Az általuk „alap felnevelési költségeknek” nevezett kárigény olyan költségre, kiadásra vonatkozik, amely Gyermek1 nevű gyermekük pusztta létezésével kapcsolatban merültek fel. Ezek a kiadások - a fogyatékoság miatti többletköltségek kivételével - a gyermek felnevelésével kapcsolatos összes költséget fedlelik.

II.1.1. A kár és a kártérítés meghatározása általánosságban

A Ptk. a kártérítés polgári anyagi jogi szabályai között meghatározza a kárért való felelősség feltételeit és a kártérítés mértékét, a kár fogalmának meghatározását azonban nem tartalmazza, így azt a tételes jogszabályi rendelkezésekből - azokat értelmezve - kell levezetni. A károsult a kár bekövetkezte esetén jogosult kártérítésre a kárért felelős személytől. Ebből következően a kár fogalma és a kártérítés jogintézménye között szoros kapcsolat áll fenn. A kártérítés a károsultat ért kár - jogszabályi feltételek bekövetkezése esetén, a jog lehetőségeihez mérten - kiegyenlítésére, reparációjára szolgáló jogintézmény. Vagyis a kártérítés (és vele együtt a kár) mindig egy állapothoz, vagyoni értékhez mérten értelmezhető. A károsult állapotában, vagyonában valamilyen körülmény miatt kedvezőtlen, hátrányos változás következik be - ez a kár. A kártérítés jogintézménye ezt a kedvezőtlen, hátrányos változást hivatott - a jog korlátozott lehetőségeihez mérten - reparálni, valamilyen (elsősorban) pénzbeli juttatással kiegyensúlyozni, eltüntetni. Ebből következően a kártérítési jogban mindig van egy olyan állapot, amelyben a károsult személyét, vagyonát még nem érte a hivatkozott kedvezőtlen, hátrányos állapotot okozó hatás - ez a kár bekövetkezte előtti állapot, és mindig van egy olyan állapot, amelyben a károsult személye, vagyona már a hivatkozott kedvezőtlen, hátrányos állapotban van - a kár bekövetkezte utáni állapot. A kártérítés jogintézménye mindig e két állapot közötti, a jog által méltányosnak ítélt kiegyenlítő - a kárral ellentétes irányban ható - szerepet tölti be.

II.1.2. A kártérítés meghatározása fogyatékosággal született gyermek esetében

Az **1/2008. Polgári Jogegységi Határozat** - bár rendelkezést csak a genetikai teratológiai ártalom következtében fogyatékosággal született gyermek kártérítési igényére vonatkozóan tartalmaz - megállapítást tesz a szülők által érvényesített kártérítési igényekre vonatkozóan is. „A szülők vonatkozásában érhető tetten a személyiségi jogot sértő orvosi magatartás: a magzati károsodás felismerését megghiúsító, felróható orvosi mulasztás és a terhesség-megszakítás lehetőségére vonatkozó tájékoztatás elmaradása. **A szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete** jelenti polgári jogi értelemben azt a vagyoni és nem vagyoni kárt, amely pénzben kifejezve az orvosi mulasztás folytán az egészségügyi intézményre áthárítható.” (1/2008. Polgári Jogegységi Határozat V/3. pontja) A határozat nem fejtette ki részletesen azt, hogy mit kell „megnehezült életen” érteni. Az előbbieken kifejtettek szerint ez egy viszonyítás eredményeként határozható meg, azonban kérdéses, hogy mi lehet a viszonyítás alapja: a szülők tényleges helyzetét (azt az élethelyzetet, hogy fogyatékos gyermeket nevelnek)

1. ahhoz a helyzethez kell viszonyítani, mintha nem született volna meg fogyatékos gyermekük.
2. ahhoz a helyzethez kell viszonyítani, mintha egészséges gyermekük született volna.

A jogirodalom és a bírói gyakorlat értelmezte a „szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült élete” kifejezés tartalmát.

1. Az egyik értelmezés szerint a szülők a fogyatékosan született gyermekük felnevelésével kapcsolatos valamennyi költséget kártérítésként követelhetik, vagyis a fogyatékos gyermek nevelése miatt megnehezült életük viszonyítási alapja az az állapot, amelyben gyermekük - a mivel a szülők éltek volna a terhesség-megszakítás jogával - nem születik meg. Az ezt az értelmezést követő bírósági határozatok szerint - mivel az egészségkárosodott gyermek megszületése az alperes mulasztása miatt nem volt elkerülhető - a jogellenes károkozás abban áll, hogy a szülőknek egészségkárosodott gyermeket kell nevelniük, így a teljes kártérítés magában foglalja mindazokat a gondozási és nevelési költségeket is, amelyek egészséges gyermek megszületése esetén is felmerültek volna. (a Fővárosi Ítéltábla **7.Pf.20.586/2013/6.** számú részítélete, a Fővárosi Ítéltábla **7.Pf.20.175/2013/7.** számú részítélete, a Fővárosi Ítéltábla **7.Pf.21.354/2013/4.** számú részítélete, a Kúria Pfv.III.20.870/2012/5. számú végzése, a Fővárosi Ítéltábla **7.Pf.22.001/2009/3.** számú közbenső ítélete, a Kúria **Pfv.III.21.750/2015/4.** számú közbenső ítélete.) Ezt az álláspontot tartalmazza a Kúria jelen eljárásban hozott **Pfv.III.20.069/2015/3.** számú közbenső ítélete is. (erre épül a Fővárosi Ítéltábla **7.Pf.20.501/2015/5.** számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla **Pf.I.20.175/2016/5.** számú ítélete) **(teljes kártérítés: alap nevelési költségek és többletköltségek)**

2. A másik értelmezés szerint a szülők kártérítési igénye az ún. alap nevelési költségekre vonatkozó igény alaptalansága mellett kizárólag a fogyatékos gyermek nevelésével együtt járó többletterhek megtérítésében alapos, vagyis a fogyatékos gyermek nevelése miatt megnehezült életük viszonyítási alapja az az állapot, amelyben gyermekük egészségesen születik meg. Az ezt az értelmezést követő vélemények szerint abból kell kiindulni, hogy a szülők akartak gyermeket, családtervezési szándékuk nyilvánvalóan egészséges gyermek születésére irányult, ezáltal vállalták az egészséges gyermek nevelését, gondozását. A szülők kára e vállaláshoz képest bekövetkezett hátrányhoz igazodik, az alperes a gondozási, nevelési és tartási többletterhek megtérítéséért felelős. (Pécsi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2006. (VI.2.) véleménye III. pontja, Szegedi Ítéltábla **Pf.I.20.222/2015/3.** számú ítélete, a Győri Ítéltábla **Pf. I.20.221/2014/3.** számú ítélete, a Kúria **Pfv.III.20.800/2013/7.** számú részítélete) **(kártérítés csak a többletköltségekben)**

Mindkét álláspontot képviselő határozatok indokolása a sajátjára mint többségi álláspontra hivatkozik és mindkét álláspont foglalkozik azzal a kérdéssel is, hogy miért nem tartható helyesnek a másik álláspont.

II.1.3. A kártérítés körének meghatározása a jelen peres eljárásban

A bíróság értelmezése szerint a szülőknek a fogyatékosan megszületett gyermek léte miatt megnehezült életét az egészséges gyermek felneveléséhez kell viszonyítani, **a szülők kárigénye a fogyatékos gyermek felnevelésével kapcsolatos többletterhek körében lehet alapos, azt meghaladóan alaptalan.**

A bíróság álláspontja szerint az ún. teljes kártérítésre vonatkozó jogi álláspontok indokolatlanul leszűkítik a felperesek - Gyermek1 utónevű gyermeke megszületése következtében előálló - károsodásához vezető okfolyamat vizsgálatát és emiatt jutnak téves jogi következtetésre.

A kiindulási helyzet I.r. és II.r. felperes esetében az volt, hogy döntöttek abban: közös gyermeket fognak vállalni. Amennyiben minden körülmény I.r. és II.r. felperes által tervezettek szerint alakul, úgy I.r. felperes egészséges gyermeket hozott volna a világra. (A bíróság álláspontja szerint annak külön vizsgálata szükségtelen, hogy felperesek „egészséges gyermeket” szerettek volna. Ez a bíróság álláspontja szerint mind a jelen per felperesei, mind más gyermeket vállaló szülők esetében

nyilvánvaló. A jog abban az esetben kap szerepet, amennyiben ez a bíróság által egyértelműnek tekintett, a szülők által szándékozott eredmény (az egészséges gyermek) valamilyen okból mégsem teljesíthető, a megszült gyermek nem egészséges.) I.r. (és áttételesen II.r.) felperes annak érdekében fordult alpereshez, hogy ebben a szándékukban - a közös gyermek megszületésében - szakmai tudásával segítse őt (segítsék őket). Alperes tájékoztatási kötelezettségét a jogerős közbenső ítélet indokolásában meghatározott körben nem teljesítette, így az I.r. és II.r. felperes a terhesség ideje alatt nem szerezhette tudomást a magzat egészségi állapotáról, így az I.r. felperes által világra hozott gyermek genetikai károsodással született meg. Alperes önmagában Gyermek1 genetikai rendellenességéért nem tartozik felelősséggel, annak bekövetkezésére alperesnek kihatása nem volt. Gyermek1 megszületéséhez vezető okfolyamat jogilag releváns része I.r. és II.r. felperes döntésével veszi kezdetét, ez a döntés vonja maga után a terhesség utáni felmerült kérdéseket és vezet Gyermek1 megszületéséhez, illetve hatással bír (személyi és vagyoni értelemben egyaránt) az I.r. és II.r. felperesek jelenlegi életére is. **A kár bekövetkezte nélküli** - sajnos csak **feltételezett - állapot** tehát az (lett volna), hogy I.r. és II.r. felperes gyermeket vállal és Gyermek1 megszületik, akinek felnevelését személyi és anyagi értelemben is - elsősorban - a szülők biztosítják. **A kár bekövetkezte „utáni” - tényleges - állapot** pedig az, hogy I.r. és II.r. felperes által vállalt gyermek genetikai károsodással született és felnevelését személyi és anyagi értelemben is a szülőknek kell biztosítaniuk. Ezt a két állapotot kell egymáshoz viszonyítani, ebben a körben kell meghatározni a felpereseket ért kárt, illetve a kártérítés mértékét. A gyermek felnevelésével kapcsolatos költségek a két állapot között annyiban különböznek, amennyivel több kiadást jelent a genetikai károsodással született gyermek felnevelése. A gyermek felnevelésével szokásosan együtt járó költségek azonban mindkét élethelyzetben felmerülnek, az I.r. és II.r. felperes gyermekvállalásról hozott döntése magában kellett, hogy foglalja e költségek vállalását is. Vagyis a két állapot közötti felperesekre nézve kedvezőtlen, hátrányos különbség megszüntetését a kártérítés jogintézménye a többletköltségek megfizetésére kötelezéssel teljesíti, a gyermek nevelésével kapcsolatosan felmerülő szokásos költségek már a kártérítés körébe nem tartoznak bele. Gyermek1 egészséges állapotban való megszületésére valóban nem volt esély, ezt azonban csak akkor kellene a kártérítés körében vizsgálni, amennyiben az alperes kártérítési felelőssége erre is kiterjedne: amennyiben alperesnek lenne felróható Gyermek1 egészségi állapota.

Az I.r. és II.r. felperesek személyhez fűződő jogaik sérelmére hivatkoztak a kártérítési igényük jogalapjaként. Ez a keresetlevélben megjelölt jog az egészséges gyermek felneveléséhez, a háborítatlan családi élethez fűződő jog volt. A Ptk. rendszerében a személyhez fűződő jogok megsértése miatti kártérítési igényeket is a Ptk. szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályai szerint kell elbírálni. A személyhez fűződő jogok megsértése esetén a károsultat érő vagyoni én nem vagyoni hátrányok kiegyenlítésére szolgál a kártérítés jogintézménye. A keletkezett vagyoni károk köre ebben az esetben is a jogsértés hiányában fennálló (feltételezett) állapot és a jogsértés miatt bekövetkezett (tényleges) állapot közötti viszonyítás alapjaként határozhatók meg. A „nem vagyoni károk” körében pedig a károsultnál a társadalmi életben való részvétel elnehezülésében, illetve az élet tartós vagy súlyos elnehezülésében való hátrányokat kell vizsgálni. Mindebből következően a személyhez fűződő jogok megsértése esetén is a kár (és vele a kártérítés is) két állapot közötti viszonyítás eredményeként határozható meg. Egy személyhez fűződő jog megsértése miatt akkor jár kártérítés, ha a károsult feltételezett állapota, helyzete a jogsértésre tekintettel hátrányosan változott meg: **az egészséges gyermek felneveléséhez való jog megsértése** annyiban lehet kártérítés alapja, hogy az I.r. és II.r. felperesnek egészséges gyermek helyett fogyatékos gyermeket kell nevelniük, **a háborítatlan családi élethez fűződő jog megsértése** annyiban lehet kártérítés alapja, hogy I.r. és II.r. felperes családi élete a fogyatékos gyermek nevelése miatt „háborított”, vagyis nem az átlagos, egészséges gyermek nevelésével járó családi életnek megfelelő (a kártérítésben a jog ezek vagyoni és nem vagyoni következményeit vonja le).

Mindezek alapján a I.r. és II.r. felperesek az alperestől vagyoni (és nem vagyoni) kárak megtérítését annyiban követelhetik eredményesen, ha az a kárigény az általuk eredetileg tervezett gyermekvállaláshoz, családi élethez képest hátrányos következmények kiegyenlítésre szolgál; az eredetileg is tervezett gyermekvállalással, családi élettel kapcsolatos költségek felmerülése I.r. és II.r. felperesek saját - az alperesi tevékenységtől független - döntésének következménye, így az I.r. és II.r. felperes részéről nem minősül kárnak.

II.I.4. A Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú közbenső ítéletében kifejtett álláspont kötőereje

A felperesek a Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú közbenső ítéletének ismeretében módosították kereseti kérelmüket, a kárigényeik között az alap felnevelési költségeket is érvényesíteni kívánták. A Győri Ítélőtábla Pf.I.20.124/2012/6. számú rész- és közbenső ítéletével elbírált keresetrész vonatkozásában a kúriai határozat a Győri Törvényszék 31.P.20.812/2010/49. számú rész- és közbenső ítéleti rendelkezésének közbenső ítéleti rendelkezésének szövegét megváltoztatta ugyan, de a közbenső ítéleti rendelkezésben megjelölt „felpereseknek okozott kár” fogalmát nem határozta meg pontosan. A „felpereseknek okozott kár” fogalmába mind a teljes nevelési költség, mind a többletköltség miatti kárigény beletartozhat. A Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú végzésének indokolása állást foglalt abban, hogy a felpereseknek okozott kárba a teljes nevelési költséget bele kell érteni. Ez a kúriai álláspont a bíróság korábban kifejtett álláspontjától eltér. Mivel a bíróság nem kívánta a peres feleket azzal a jogászkodással sújtani, hogy *a kúriai közbenső ítélet indokolása mennyiben köti a kár meghatározása és a kárigény összegének elbírálása során a bíróságot*, így a bizonyítási eljárást az alap felnevelési költségek körére is kiterjesztette. A bíróság ennek értelmében tájékoztatta a peres feleket bizonyítási kötelezettségükről. (legutoljára P.20.584/2013/112.) A bíróság saját, a II. pontban kifejtettek szerinti jogi meggyőződése ellenében - olvasva a Kúria közbenső ítéletének *indokolásából* egyértelműen meghatározható álláspontot - érdemben vizsgálta a felperesek által alapnevelési költségként megjelölt kártérítési tételeket is.

-O-O-O-O-O-

III. Az I.r. és II.r. felperest ért vagyoni kár

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése szerint a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A Ptk. 2013. július 1. napja előtt hatályos 301.§ (1) bekezdése szerint pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

A Ptk. 2013. július 1. napja után hatályos 301. § (1) bekezdése szerint pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal - ha a pénztartozást idegen pénznemben kell teljesíteni, az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzüpiaci kamattal - megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

A Ptk. 359. § (1) bekezdése szerint ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

III.1. Alap felnevelési költségek

A felperesek különböző tételekbe (jelen ítélettel elbíralt igények közül: I.1. gyermekszoba költsége, I.2. eszközök költsége, I.4. ételmezés költsége, I.9. I.r. felperes jövedelemvesztése) rendezték Gyermek1 létezésével kapcsolatos alap felnevelési költségeiket, amelyek abban az esetben is felmerültek volna, ha Gyermek1 egészségesen születik és így kell őt felnevelniük. Felperesek az egy egészséges gyermek felnevelésével, napi ellátásával kapcsolatos költségek körére köztudomású tényként hivatkoztak.

A bíróságnak a bizonyítási kötelezettségről való tájékoztatás során a bizonyítandó tényekről kellett tájékoztatást adnia, amennyiben az szakkérdés, úgy ezt kellett megjelölnie, illetve a Pp. 163.§ (3) bekezdése alapján az általa felhasználni kívánt köztudomású tényeket is meg kellett jelölnie. A bíróság tájékoztatásában azért nem jelölt meg köztudomású tényekre való hivatkozást, mivel álláspontja szerint az a tény, hogy egy egészséges gyermek felnevelésével kapcsolatban milyen tárgyak, ételmezés, háztartási cikkek megvásárlása és milyen költségen vált és válik a jövőben szükségessé nem minősül köztudomású ténynek. (Hasonló álláspontot tartalmaz a BH2009.272. számú eseti döntés is.) Azt, hogy melyik szülő a gyermek ellátása-nevelése kapcsán mire és milyen összeget költ mindig az adott helyzetben határozható meg, **nem létezik a kiadásoknak olyan köre, amely minden egészséges gyermek felnevelésénél-ellátásánál alapul vehető.** A bíróság azt meg tudta állapítani, hogy a felperesek lehetőségeikhez mérten tisztességgel helyt állnak és vélhetően a jövőben is helyt fognak állni Gyermek1 nevelése során, de hogy ténylegesen mire és milyen összegeket költenek, azt felpereseknek tételesen bizonyítaniuk kellett.

Ennek megfelelően a felpereseknek az I.1. gyermekszoba költsége, I.2. eszközök költsége, I.4. ételmezés költsége vonatkozásában elsőként azt a tény kellett bizonyítaniuk, hogy a megjelölt termékeket Gyermek1 számára **a megjelölt időszakban megvásárolták**, majd azt a tényt kellett bizonyítaniuk, hogy **ezek megvásárlása milyen költséggel járt.** (P.20.584/2013/112.) Erre a körre a felperesek beadványa - mivel a felperesek keresetleveléből erre vonatkozó tényeloadás hiányzik - legelőször 2013. szeptember 19.-i dátummal tartalmaz előadást. A bíróság a felperesek ezzel kapcsolatos személyes előadását jegyzőkönyvbe foglalta 2013. szeptember 30. napján (P.20.584/2013/8.), illetve a keresetváltoztatás idején, 2015. szeptember 23. napján (P.20.584/2013/69.) II.r. felperes nyilatkozata szerint a 2015. júniusi keresetváltoztatásukat (P.20.584/2013/64.) a benyújtás előtt 1-2 hónappal, a korábbi feljegyzéseik, számláik alapján állították össze. (P.20.584/2013/69.) Felperesek hivatkozása szerint a megvásárolt termékekről szóló és még meglévő számlákat becsatolták, a meglévő termékekről fényképet készítettek. A bíróság felhívására (P.20.584/2013/88.) felperesek úgy nyilatkoztak, hogy a becsatolt számlák, nyugták csak példálózó jelleggel és a termékek beszerzési ára igazolására lettek becsatolva. A felperesek a felhívás ellenére nem jelölték meg, hogy melyik számla, nyugta melyik felperesi követelés, kárigény (sorszám, évszám, tételszám) igazolására szolgál. I.r. és II.r. felperes személyes előadása - a keresetváltoztatásoktól eltérően - általános, részleteket mellőző volt, mivel a kárigények felmerülésének kezdete óta 5-7 év telt el, így más nem is nagyon lehetett. Ezt az előadást a bíróság által meghallgatott tanúk (Tanú1, Tanú2 és Tanú3) csak részben és - az emberi emlékezet véges volta miatt - hiányosan tudták alátámasztani. I.r. és II.r. felperesnek a kereseti követelésükben tételesen megjelölt kiadásokat kellett bizonyítaniuk. A tételes bizonyítás nagy terjedelmű lett volna ugyan, de nem megvalósíthatatlan: Gyermek1 2008. augusztus 27. napján született, a felperesek keresetlevelüket 2010. augusztus 31. napján nyújtották be a bírósághoz. A felpereseknek legkésőbb a keresetlevél benyújtása óta a gondos és jóhiszemű pervitelre törekedve gondoskodniuk kellett volna Gyermek1 nevelésével kapcsolatos költségek igazolására szolgáló bizonyítékok gyűjtéséről. Ehhez képest a vagyoni kárigényekről részletes kimutatást csak 2013. szeptember 19. napján, az alapnevelésre vonatkozó részletes kimutatást csak 2015. június 23. napján terjesztettek elő, utóbbi a II.r. felperes előadása szerint 1-2 hónappal korábbi összeírás eredménye. Ennek megfelelően a

bíróság álláspontja szerint a felpereseket a saját eljárásuk akadályozta meg abban, hogy az általuk követelt kiadásokat tételesen is bizonyíthassák. A Ptk. 359.§-a szerinti általános kártérítést az eljárás során alkalmazni nem lehetett, mivel **a kár összege objektíve meghatározható** (a felperesi követelés táblázatainak adatai tételesen igazolhatóak), **de annak bizonyítását a felperesek peres eljárás során tanúsított magatartása nehezítette meg, vagy tette lehetetlenné.**

A fél előadása bizonyítási eszköz ugyan, azonban annak felhasználását a Pp.163.§ (2) bekezdése korlátozza: a másik fél által vitatott előadás esetében a peres félnek bizonyítási kötelezettsége keletkezik, amelynek teljesítésétől függ az, hogy a bíróság a fél előadása alapján állapítja-e meg a tényállást. Kártérítési összeg meghatározása során orvosi műhibaperben sem indokolt a tételes bizonyítástól való eltérés abban az esetben, ha a másik fél vitatja a fél előadását.

III.1. Alap felnevelési költségek

I.1. Gyermekszoba költsége

I.r. és II.r. felperes ebben a tételben Gyermek1 gyermekszobájának berendezésével kapcsolatos költséget, mint alap felnevelési költséget kívánták érvényesíteni. Alperes vitatta, hogy a felperesek által megjelölt eszközöket felperesek megvásárolták, vitatta annak költségét. (P.20.584/2013/111.)

A peres eljárás során felperesek csatoltak egy CD-t, amelyen különböző berendezési tárgyak fényképe szerepelt. A bíróság által meghallgatott tanúk vallomását a bíróság a tanúvallomás általános jellege miatt elfogadni csak abban a részben tudta, amelyet a CD-n szereplő fényképek is alátámasztottak. A CD-n szereplő tárgyak vonatkozásában a bíróság elfogadta azt, hogy a felperesek ezeket a tárgyakat újonnan (és nem használtan) Gyermek1-nek (és nem másnak) vásárolták (és nem egyéb módon kapták), vagyis *ezen eszközök Gyermek1 számára történő beszerzése során a felpereseknek olyan költsége merült fel, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetnek.* A felmerült költséget a bíróság ingószakértő véleménye (P.20.584/2013/130.) alapján határozta meg. Ennek megfelelően a bíróság megállapította, hogy a felperesek kiadása a gyermekszoba felszerelése kapcsán (1 db asztalos által készített szekrény 45.000,-Ft, 1 db játéktartó polc 27.000,-Ft, 3 db játéktartó doboz 3.000,-Ft, 1 db CD-s hifi Sony, MP3 24.000,-Ft, 1 db álmfogó dísz 3.000,-Ft, 4 db görgős doboz játéktartó 6.500,-Ft, 1 db gyerekágy 20.000,-Ft, 1 db gyerek retro lámpa 5.000,-Ft, falra ragasztott tapéta 12.000,-Ft, 1 db szőnyeg 3.500,-Ft, 1 db gyerekágy 25.000,-Ft, 1 db könyvespolc 14.500,-Ft, 1 db fiókos komód 20.000,-Ft) összesen 208.500,-Ft volt. Ezt meghaladóan a felperesek kereseti követelésében megjelölt táblázatban szereplő ingóságok létét-megvásárlását-költségét felperesek nem bizonyították, így a bíróság ebben a körben a felperesek kereseti követelését elutasította.

Miután a bíróság a bizonyítási eljárás során **a tételesen megjelölt** felszerelési tárgyak megvásárlásának ténye (amely nem szakkérdés) megállapításra nem került, így az ilyen költségek meghatározására árszakértő kirendelése sem volt szükséges. A bíróság megjegyzi, hogy a felperesi bizonyítási indítvány „árszakértő kirendelését indítványozzuk e körben annak bizonyítására, hogy az általunk megjelölt termékek árai a vásárlás idejére és helyére nézve reálisak" (P.20.584/2013/95.) a bíróság által kiadott, a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatásnak nem feleltethető meg, és a bíróság számára egyébként sem volt érthető, hogy ezen indítványukkal tulajdonképpen mit is kívánnak a felperesek szakértői úton bizonyítani.

A bíróság azon tételek vonatkozásában, amely esetében a megvásárlás tényét és költségét is bizonyítottanak tekintette, a felperesek által megjelölt életkort figyelembe véve, az adott időszak fele időpontjától számítva állapított meg az adott költség után a Ptk.301.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű **késedelmi kamatot.**

Ennek megfelelően a bíróság a gyermekszoba költsége vonatkozásában alperest

- 108.500,-Ft és ezen összeg után 2010. február 25. napjától járó késedelmi kamat;

- 20.000,-Ft és ezen összeg után 2012. február 25. napjától járó késedelmi kamat;

- 80.000,-Ft és ezen összeg után 2014. február 25. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek kereseti követelését ebben a körben elutasította.

III.1. Alap felnevelési költségek

I.2. Eszközök költsége

I.r. és II.r. felperes ebben a tételben Gyermeke1 részére vásárolt eszközök költségét, mint alap felnevelési költséget kívánták érvényesíteni. Alperes vitatta, hogy a felperesek által megjelölt eszközöket felperesek megvásárolták, vitatta annak költségét és a követelt járadék összegét. (P.20.584/2013/111.)

A peres eljárás során felperesek csatoltak egy CD-t, amelyen különböző eszközök fényképe szerepelt. A bíróság által meghallgatott tanúk vallomását a bíróság a tanúvallomás általános jellege miatt elfogadni csak abban a részben tudta, amelyet a CD-n szereplő fényképek is alátámasztottak. A CD-n szereplő tárgyak vonatkozásában a bíróság elfogadta azt, hogy a felperesek ezeket a tárgyakat újonnan (és nem használtan) Gyermeke1-nek (és nem másnak) vásárolták (és nem egyéb módon kapták), vagyis *ezen eszközök Gyermeke1 számára történő beszerzése során a felpereseknek olyan költsége merült fel, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetnek*. A felmerült költséget a bíróság túlnyomó részben az ingószakértő véleménye (P.20.584/2013/130.) alapján határozta meg. Ennek megfelelően a bíróság megállapította, hogy a felperesek kiadása a különböző eszközök kapcsán (1 db Brendon autós gyerekülés 60.000,-Ft, 1 db Concord autós gyerekülés huzat 9.000,-Ft, 1 db utazóágy 12.000,-Ft, 1 db hátitáská 12.000,-Ft, 1 db háromkerekű terep babakocsi 85.000,-Ft, 1 db Remington hajnyíró 15.000,-Ft, 1 db Hamax gyerek bicikliülés 18.000,-Ft, 1 db bukósíak 5.000,-Ft, 1 db kis sámlí 5.000,-Ft, 1 db Bosch aprító turmix 9.000,-Ft, 1 db turmixgép 10.000,-Ft, 1 db autós DVD lejátszó 33.000,-Ft, 1 db fellepős WC ülőke 5.000,-Ft, 1 db itató pohár 2.000,-Ft, 2 db ágynemű huzat 10.000,-Ft) összesen 320.000,-Ft volt. A felperesek csatoltak ezen felül három számlát (szárítógép (85.891,-Ft), napszemüveg (4.400,-Ft) és szemüveg (27.440,-Ft)), ebből a szárítógépre és a napszemüvegre vonatkozóan a bíróság elfogadta azt, hogy a felperesek ezeket a tárgyakat Gyermeke1-nek (és nem másnak) vásárolták a megadott áron, vagyis *ezen eszközök Gyermeke1 számára történő beszerzése során a felpereseknek olyan költsége merült fel, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetnek*. A szemüveg vonatkozásában pedig megállapította, hogy a P.20.584/2013/95/F/2. szám alatt csatolt, 2013. október 16. napján kelt nyugta nem a felperesek táblázatában az 5. életévnél (2012.08.27-2013.08.27.) felsorolt szemüveg vásárlását, hanem a felperesek táblázatában a 6. életévnél (2013.08.27-2014.08.27.) felsorolt szemüveg vásárlását igazolja. Ennek megfelelően a bíróság a szemüveg költségét egy helyen, a 6. életévnél számolta el és a pontos költség ismeretében a szakvéleményben szereplő összegtől eltérően 27.440,-Ft összegben. Ezt meghaladóan a felperesek kereseti követelésében megjelölt táblázatban szereplő ingóságok létét-megvásárlását-költségét felperesek nem bizonyították, így a bíróság ebben a körben a felperesek kereseti követelését elutasította.

Miután a bíróság a bizonyítási eljárás során **a tételesen megjelölt** felszerelési tárgyak megvásárlásának ténye (amely nem szakkérdés) megállapításra nem került, így az ilyen költségek meghatározására árszakértő kirendelése sem volt szükséges. A bíróság megjegyzi, hogy a felperesi bizonyítási indítvány „árszakértő kirendelését indítványozzuk e körben annak bizonyítására, hogy az általunk megjelölt termékek árai a vásárlás idejére és helyére nézve reálisak” (P.20.584/2013/95.) a bíróság által kiadott, a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatásnak nem feleltethető meg, és a bíróság számára egyébként sem volt érthető, hogy ezen indítványukkal tulajdonképpen mit is kívánnak a felperesek szakértői úton bizonyítani.

I.r. és II.r. felperesek a jövőre nézve is előterjesztettek **költségpótló járadékra** vonatkozó igényt havi 5.374,-Ft összegben. A felperesek ezen követelését azonban a peres eljárás adatai nem támasztották - jellegüknél fogva nem támaszthatták - alá. A felperesek különböző eszközök költsége jogcímén arra tekintettel érvényesíthetnek alapos igényt, ha Gyermeke1 gyermekük számára az adott

eszközöket megvásárolták és így költségük keletkezett. A kereseti követelésként előterjesztett igény vonatkozásában nem állapítható meg, hogy a felperesek a jövőben milyen eszközöket fognak Gyermek1 részére megvásárolni és ezzel milyen költségeik merülnek fel. Az eszközök költségére vonatkozó igény jellegéből eredően az elmúlt időszak adataiból a jövőre nézve semmilyen következtetés nem vonható le, átlagszámítás nem alkalmazható, *még csak az sem állapítható meg, hogy Gyermek1 esetében a jövőben ilyen költség biztosan fel fog merülni.* Amennyiben ilyen jellegű igény felmerül, azt a felperesek kártérítési követelésként érvényesíthetik. Ennek megfelelően a felperesek járadékigénye alaptalan, azt a bíróság elutasította.

A bíróság azon tételek vonatkozásában, amely esetében a megvásárlás tényét és költségét is bizonyítottnak tekintette, a felperesek által megjelölt életkort figyelembe véve - leszámítva a szárítógépet, amelynek vásárlása 2013 szeptemberére esett és nem a 4. életévre; a napszemüveget, amelynek vásárlása 2014 júniusára esett és nem az 5. életévre -, az adott időszak fele időpontjától számítva állapított meg az adott költség után a Ptk.301.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű **késedelmi kamatot.**

Ennek megfelelően a bíróság az eszközök költsége vonatkozásában alperest

- 69.000,-Ft és ezen összeg után 2009. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 12.000,-Ft és ezen összeg után 2010. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 135.000,-Ft és ezen összeg után 2011. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 14.000,-Ft és ezen összeg után 2012. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 47.400,-Ft és ezen összeg után 2013. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 130.331,-Ft és ezen összeg után 2014. február 25. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek kereseti követelését ebben a körben elutasította.

III.1. Alap felnevelési költségek

I.4. Élelmezés költsége

I.r. és II.r. felperes ebben a tételben Gyermek1 részére vásárolt élelmiszerek költségét, mint alap felnevelési költséget kívánták érvényesíteni. Alperes vitatta, hogy a felperesek által megjelölt élelmiszereket Gyermek1-nek megvásárolták, vitatta annak költségét és a követelt járadék összegét. Vitatta azt is, hogy a Nutridrink nevű készítményre Gyermek1-nek szüksége volt. (P.20.584/2013/111.)

A felperesek a 95/F/6. számú mellékletben csatolt számlákon kívül semmilyen bizonyítékot nem csatoltak arra vonatkozóan, hogy milyen élelmiszereket vásároltak és ezek költsége milyen összegű volt. Amint a bíróság kifejtette - a felperesi állásponttól eltérően - az élelmiszerek megvásárlásának ténye és az ezzel kapcsolatos költségek nem minősülnek köztudomású tényeknek. A bíróság a köztudomású tényekre vonatkozó álláspontját a felperesekkel közölte (P.20.584/2013/70.), azonban a felperesi hivatkozás nem módosult, további bizonyítási indítványt felperesek nem tettek. A bíróság a szakértői vélemény kiegészítése (P.20.584/2013/126.) során tett nyilatkozatot elfogadva megállapította, hogy a Nutritia Nutridink kiegészítő tápszerként való alkalmazása havi 2 csomag mennyiségben *jelenleg* indokolt és a rágási étkezési képesség helyreállításáig indokolt marad. Az ezzel kapcsolatos költség meghatározása már nem az orvosszakértő feladata volt (nem szakkérdés), a felperesek ilyen kiadásainak összegét a bíróság a P.20.584/2013/95/F/7. számú beadványból állapította meg: ennek megfelelően az indokoltan felmerült költség - havi 2 csomaggal számolva az esetleges egy hónapos csúszást is figyelembe véve - 2014 augusztusára 4.468,-Ft, 2014 szeptemberére 4.468,-Ft., 2014 októberére 4.468,-Ft, 2014 novemberére 4.468,-Ft., 2015 januárjára 4.468,-Ft, 2015 februárjára 4.468,-Ft, 2015 márciusára 4.468,-Ft., 2015 áprilisára 4.468,-Ft, 2015 májusára 4.468,-Ft, 2015 júliusára 4.468,-Ft., 2015 szeptemberére 4.468,-Ft, 2015 októberére 4.468,-Ft, 2015 novemberére 4.468,-Ft, 2015 decemberére 4.468,-Ft., 2016 januárjára 4.468,-Ft, 2016 februárjára 4.468,-Ft, 2016 márciusára 4.468,-Ft., 2016 áprilisára 4.468,-Ft. Ettől kezdve a

szakvélemény-kiegészítés megállapítása szerint havi 2 csomag Nutritia Nutridrink fogyasztása indokolt.

A bíróság ezt meghaladóan a felperesek által csatolt számlák alapján állapíthatta meg azt a költséget, amely a felpereseknek Gyermek1 ételmezésével kapcsolatban felmerült. A bíróság elfogadta azt, hogy a felperesek a számlákon szereplő árucikkeket Gyermek1-nek (és nem másnak) vásárolták, vagyis *ezen árucikkek Gyermek1 számára történő beszerzése során a felpereseknek olyan költsége merült fel, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetnek*. A becsatolt számlák szerint a felperesek ételmezési költsége 2013-ban 85.148,-Ft, 2014-ben 111.961,-Ft + 17.872,-Ft Nutridink költség, 2015-ben 43.040,-Ft + 44.680,-Ft Nutridrink költség, 2016-ban 17.872,-Ft Nutridrink költség volt. A felperesek ezt meghaladóan nem igazolták, hogy a hivatkozott táblázatok szerinti módon alakult a Gyermek1 ételmezésével kapcsolatos kiadásai köre.

A felperesek jövőre nézve (2016. július 1. napjától kezdődően) **járadék** megállapítását kérték az ételmezési költség vonatkozásában. A felperesek járadék összegére vonatkozó előadását a P.20.584/2013/95. sorszámú beadvány 16. oldalán található táblázat tartalmazza. A bíróság bizonyítási kötelezettségről szóló tájékoztatása ellenére a felperesek ezen költségekre vonatkozó bizonyítékot nem csatoltak. Ennek megfelelően a bíróság nem került abba a helyzetbe, hogy akár csak a járadékigényt megelőző időszak (év vagy hónap) vonatkozásában felmerült költségeket alapul véve mérlegeléssel meghatározhassa Gyermek1 ételmezésének jövőbeli költségét. A bíróság rendelkezésére 2015. évi, példálózó jelleggel becsatolt számlák álltak, ebből mérlegeléssel sem lehet megállapítani azt, hogy 2016. július 1. napjától mennyi volt a felperesek kiadása Gyermek1 ételmezését illetően. A bíróság megjegyzi, hogy a felperesek annak ellenére nem kísérelték meg igazolni legalább a legutolsó időszakban felmerült kiadásait, hogy megismerték a bíróság bizonyítási kötelezettségére vonatkozó tájékoztatását. A bíróság 2016. július 1. napjától kezdődő időszakban egyedül a szakvélemény-kiegészítés alapján indokolt költségként megállapítható Nutridrink használatával kapcsolatos kiadást tudott megállapítani havi 4.468,-Ft összegben. Ennek lejárt összege 2016-ban 26.808,-Ft, 2017. januártól júniusig 26.808,-Ft, míg a bíróság a jövőre nézve 2017. július 1. napjától kezdődően havi 4.468,-Ft összegű ételmezési költséget állapított meg. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek járadékigényét elutasította.

Az, hogy a bíróság a Gyermek1-re eső ételmezési-költséget nem tudta megállapítani természetesen nem azt jelenti, hogy a felperesek nem etették/etik Gyermek1-et, hanem azt, hogy ennek költsége - amelyet a jogalap fennállása esetén az alperessel szemben érvényesíthetnek - az eljárás során rendelkezésre álló adatok alapján nem határozható meg, márpedig az élelmiszerek megvásárlásának ténynek igazolása tekintetében becsatolt **további bizonyítékok esetén erre érdemben bizonyítási eljárás lenne lefolytatható**.

A bíróság azon árucikkek vonatkozásában, amely esetében a megvásárlás tényét és költségét is bizonyítottak tekintette, a felperesek által becsatolt számlák, orvosi igazolások időpontja alapján az adott időszak felétől számítva állapított meg az adott költség után a Ptk.301.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű **késedelmi kamatot**.

Ennek megfelelően a bíróság az ételmezés költsége vonatkozásában alperest

- 85.148,-Ft és ezen összeg után 2013. július 2. napjától járó késedelmi kamat;
- 129.833,-Ft és ezen összeg után 2014. július 2. napjától járó késedelmi kamat;
- 87.720,-Ft és ezen összeg után 2015. július 2. napjától járó késedelmi kamat;
- 44.680,-Ft és ezen összeg után 2016. július 1. napjától járó késedelmi kamat;
- 26.808,-Ft és ezen összeg után 2017. április 1. napjától járó késedelmi kamat

megfizetésére kötelezte. A bíróság kötelezte továbbá alperest, hogy 2017. július 1. napjától kezdődően havonta 4.468,-Ft összegű járadékot fizessen meg a felpereseknek. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek kereseti követelését ebben a körben elutasította.

III.2. Vegyes nevelési költségek

II. 4. Fejlesztő játékok

I.r. és II.r. felperes ebben a tételben Gyermeke1 részére vásárolt fejlesztő eszközök és játékok költségét, mint részben alap felnevelési költséget, részben egészségromlás miatti többletköltséget kívánták érvényesíteni. Alperes vitatta, hogy a felperesek által megjelölt eszközöket felperesek megvásárolták, vitatta annak költségét és a követelt járadék összegét. (P.20.584/2013/111.)

A peres eljárás során felperesek csatoltak egy CD-t, amelyen különböző eszközök fényképe szerepelt. A bíróság által meghallgatott tanúk vallomását a bíróság a tanúvallomás általános jellege miatt elfogadni csak abban a részben tudta, amelyet a CD-n szereplő fényképek is alátámasztottak. A CD-n szereplő tárgyak vonatkozásában a bíróság elfogadta azt, hogy a felperesek ezeket a tárgyakat újonnan (és nem használtan) Gyermeke1-nek (és nem másnak) vásárolták (és nem egyéb módon kapták), vagyis *ezen eszközök Gyermeke1 számára történő beszerzése során a felpereseknek olyan költsége merült fel, amelyet az alperessel szemben érvényesíthetnek*. A felmerült költséget a bíróság ingószakértő véleménye (P.20.584/2013/130.) alapján határozta meg. Ennek megfelelően a bíróság megállapította, hogy a felperesek kiadása a különböző eszközök kapcsán (1db Télkergető CD 2.000,-Ft, 7 db plüss állat 10.000,-Ft - ebből a felperesek legutóbbi beadványukban (P.20.584/2013/137.) 7.142,-Ft összeget követeltek, így a bíróság a Pp. 215.§-a alapján ezt az összeget állapította meg -, 1 db golyófürdő 2.500,-Ft, 1 db Zeneovi CD 2.500,-Ft, 1 db Mese-ház CD 2.500,-Ft, 1 db Zebra tárolós állatfigura 3.000,-Ft, 1 db plüss tácskó 1.500,-Ft, 1 db kerti hinta 18.000,-Ft, 1 db Túl a maszathegyen CD 2.500,-Ft, 1 db gömb kukacokkal 2.500,-Ft, 1 db diavetítő 10.000,-Ft, 1 db zenélős könyv 2.000,-Ft, 1 db autómosó garázs 5.000,-Ft, 1 db gyermek sátor 3.000,-Ft, 1 db IKEA Csepphinta 10.000,-Ft, 1 db kisasztal+2 szék 4.000,-Ft, 1 db kisház 8.000,-Ft, 1 db kamion 5.000,-Ft, 1 db zenélős doboz formákkal 5.000,-Ft, 1 db bébi zongora 2.500,-Ft, 1 db óriás plüssmaci 15.000,-Ft, 1 db 365 jóéjszakát mesekönyv 3.500,-Ft, 1 db Angyalok a bibliában könyv 1.000,-Ft, 1 db elektromos gitár 2.000,-Ft, 1 db golyóvezető 3.000,-Ft, 1 db markolós teherautó 3.000,-Ft, 1 db fa szerszámok táskában 3.000,-Ft, 1 db lábhajtós bicikli 9.000,-Ft, 1 db piros autó 14.000,-Ft, 1 db gimnasztika labda 2.500,-Ft, 1 db szobai hajóhinta 4.000,-Ft, 1 db golyós szerpentin 18.000,-Ft, 1 db sütifaló kincsesbödön 5.000,-Ft, 1 db Mr. Bean 1-6. 9.000,-Ft, 1 db Világszép mesék 1.500,-Ft, 3 db kézbáb-figura 3.000,-Ft, 1 db karácsonyi számláló 1.500,-Ft, 1 db Anna Peti és Gergő: Nagycsalád lettünk 2.500,-Ft, 1 db zenélő formák táskája 5.000,-Ft, 1 db zenélő kacsás játék 4.500,-Ft, 1 db nyúlfigura 1.000,-Ft, 1 db Kisvakond DVD 1.000,-Ft, 1 db maci 3.000,-Ft, 1 db óriás kosárlabda 2.000,-Ft, 1 db szivacs-labda 1.000,-Ft, 1 db Az orosz-lán puzzle könyv 2.000,-Ft, 1 db Benedek Elek: Az aranymozsár 1.500,-Ft, 1 db plüss kukac 2.500,-Ft, 1 db Tíz kicsi mackó könyv 1.500,-Ft, 1 db Dotti kalandjai 1.000,-Ft, 1 db állatos szintetizátor 6.000,-Ft, 1 db fürdőszobai hajó 1.500,-Ft, 1 db elektromos autópálya 16.000,-Ft, 1 db gyűrű függeszték 3.000,-Ft, 1 db képességfejlesztő ABC könyvek 15.000,-Ft, 1 db Teherautók könyv 4.500,-Ft, 1 db gyerek laptop 6.000,-Ft, 1 db Anna Peti és Gergő: irány az iskola 2.500,-Ft, 1 db Kockásfülű nyúl 2.500,-Ft, 1 db kosárlabda 1.000,-Ft, 1 db plüss királyfi 2.000,-Ft, 1 db LEGO Tűzoltóság 6.500,-Ft, 1 db betonkeverő autó 3.000,-Ft) összesen 250.000,-Ft volt. Ezt meghaladóan a felperesek kereseti követelésében megjelölt táblázatban szereplő ingóságok létét-megvásárlását-költségét felperesek nem bizonyították, így a bíróság ebben a körben a felperesek kereseti követelését elutasította.

Miután a bíróság a bizonyítási eljárás során **a tételezen megjelölt** fejlesztő eszközök megvásárlásának ténye (amely nem szakkérdés) megállapításra nem került, így az ilyen költségek meghatározására árszakértő kirendelése sem volt szükséges. A bíróság megjegyzi, hogy a felperesi bizonyítási indítvány „árszakértő kirendelését indítványozzuk e körben annak bizonyítására, hogy az általunk megjelölt termékek árai a vásárlás idejére és helyére nézve reálisak” (P.20.584/2013/95.) a bíróság által kiadott, a bizonyítási kötelezettségre vonatkozó tájékoztatásnak nem feleltethető meg, és a bíróság számára egyébként sem volt érthető, hogy ezen indítványukkal tulajdonképpen mit is kívánnak a felperesek szakértői úton bizonyítani.

I.r. és II.r. felperesek a jövőre nézve is előterjesztettek **költségpótló járadékra** vonatkozó igényt havi 7.020,-Ft összegben. A felperesek ezen követelését azonban a peres eljárás adatai nem támasztották - jellegüknél fogva nem támaszthatták - alá. A felperesek különböző eszközök költsége jogcímén arra tekintettel érvényesíthetnek alapos igényt, ha Gyermeke1 gyermekük számára az adott eszközöket megvásárolták és így költségük keletkezett. A kereseti követelésként előterjesztett igény vonatkozásában nem állapítható meg, hogy a felperesek a jövőben milyen eszközöket fognak Gyermeke1 részére megvásárolni és ezzel milyen költségeik merülnek fel. Az eszközök költségére vonatkozó igény jellegéből eredően az elmúlt időszak adataiból a jövőre nézve semmilyen következtetés nem vonható le, átlagszámítás nem alkalmazható, *még csak az sem állapítható meg, hogy Gyermeke1 esetében a jövőben ilyen költség biztosan fel fog merülni*. Amennyiben ilyen jellegű igény felmerül, azt a felperesek kártérítési követelésként érvényesíthetik. Ennek megfelelően a felperesek járadékigénye alaptalan.

A bíróság azon tételek vonatkozásában, amely esetében a megvásárlás tényét és költségét is bizonyítottnak tekintette, a felperesek által megjelölt életkort figyelembe véve az adott időszak fele időpontjától számítva állapított meg az adott költség után a Ptk.301.§ (1) bekezdésében meghatározott mértékű **késedelmi kamatot**.

Ennek megfelelően a bíróság a fejlesztő játékok költsége vonatkozásában alperest

- 2.000,-Ft és ezen összeg után 2009. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 59.142,-Ft és ezen összeg után 2010. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 68.000,-Ft és ezen összeg után 2011. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 81.500,-Ft és ezen összeg után 2012. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 41.000,-Ft és ezen összeg után 2013. február 25. napjától járó késedelmi kamat;
- 43.000,-Ft és ezen összeg után 2014. február 25. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a bíróság a felperesek kereseti követelését ebben a körben elutasította.

III.1. Alap nevelési költségek - III.3. Speciális többletköltségek

I.9.-III.5. I.r. felperes jövedelemvesztése

A Ptk. 356. § (1) bekezdése szerint akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a baleset utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el. A (2) bekezdés szerint balesetből eredő munkaképtelenség vagy munkaképesség-csökkenés esetében járadékként az elmaradt keresetnek (jövedelemnek) a társadalombiztosítási ellátásokkal csökkentett összegét kell megtéríteni.

A Ptk. 357. § (1) bekezdése szerint a balesetet szenvedett személy keresetvesztését (jövedelemkiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a keresetben (jövedelemben) tartós jellegű változás állott be, csak a változás utáni kereset (jövedelem) átlagát lehet figyelembe venni. A (2) bekezdés szerint ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetvesztés megállapításánál figyelembe venni. A (3) bekezdés szerint ha a keresetvesztés (jövedelemkiesés) az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó. A (4) bekezdés szerint a keresetvesztés (jövedelemkiesés) megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeli változást is, amelynek meghatározott időpontban való bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal lehet számolni.

I.r. és II.r. felperes ebben a tételben I.r. felperes által elszenvedett jövedelemvesztéséget - részben mint alap felnevelési költséget, részben mint speciális többletköltséget kívánták érvényesíteni. Alperes vitatta, hogy az I.r. felperes 2 év után visszament volna dolgozni, vitatta az általa elérhető

bruttó, illetve nettó jövedelmet. Alperes nem vitatta a GYES és GYED összegét, illetve azt, hogy I.r. felperes 2010. augusztus 27. napjától dolgozhatott volna. (P.20.584/2013/111.)

A bíróság álláspontja szerint I.r. felperes akkor igényelhet jövedelemveszteség címén kártérítést, ha az alperesnek felróható magatartással okozati összefüggésben veszítette el jövedelmét, vagy csökkent annak összege. A jövedelemveszteség összegének meghatározása során megfelelően alkalmazni kell a Ptk.356.§ és 357.§-át és az 1/2006. (V.22.) PK véleményyt.

A Kúria Pfv.III.20.069/2015/3. számú közbenső ítéletében kifejtett álláspontja szerint valamennyi a gyermek megszületésével kapcsolatban felmerülő felnevelési költség az alperes által megtérítendő kárnak minősül. Ebből az következik, hogy a kártérítés folytán arra kell törekedni, hogy *a felperesek vagyoni szempontból olyan helyzetbe kerüljenek, mintha Gyermeke1 nevű gyermekük meg sem született volna.* Ennek megfelelően Gyermeke1 létezésére tekintettel a felperesek által kapott valamennyi ellátást/juttatást figyelembe kell venni az I.r. felperes által elvesztett jövedelem meghatározása során: a Gyermeke1 után a felperesek által kapott GYED, GYES és családi pótlék összegével csökkenteni kell a jövedelemveszteség összegét. A bíróság álláspontja szerint függetlenül attól, hogy a családi pótlék alanyi jogon jár a felperesi szülőknek, azt abban az esetben, ha a kúriai közbenső ítélet szerinti kár (Gyermeke1 születése) nem következett volna be, a családi pótlék összegét a felperesek nem kapták volna meg.

A felperesek tényelőadása nem támasztotta alá a felperesek P.20.584/2013/95. sorszámú beadványában a jövedelem-veszteségre vonatkozó jogi álláspontot. I.r. felperes a Gyermeke1 gondozásával kapcsolatban kifejtett tevékenysége utáni díj **jogalapja nem a felpereseknél felmerült költségek megtérítése** volt. Az ápolás-gondozási díj és a háztartási kisegítő díja abban az esetben lenne a felperesek Gyermeke1 létezésével kapcsolatos kárigények között érvényesített költség, ha a felperesek Gyermeke1 gondozásával, a háztartás vezetésével más személyt bíztak volna meg és részére díjazást fizetnének - ekkor a kifizetett díj valóban a felperesek költsége. Felperesek azonban nem más személyt bíztak meg ezzel a feladattal, hanem maguk látták el Gyermeke1 gondozásával, a háztartással kapcsolatos feladatokat. Miután ezek a feladatok az egészséges gyermekhez képest jóval több időt vettek igénybe, ezért a feladatok ellátása érdekében I.r. felperesnek a munkahelyét el kellett hagynia. I.r. felperes munkavégző képességét így az eredeti munkája helyett részben Gyermeke1 ápolásával, a háztartás vezetésével kénytelen hasznosítani. Ennek megfelelően amikor a bíróság ápolási-gondozási díjat, illetve háztartási kisegítő utáni díjat állapított meg a felpereseknek, úgy ennek az összegét - mivel az a felpereseket azért illeti meg, mert Gyermeke1 otthoni ápolásáról-gondozásáról és az ehhez kapcsolódó háztartási munkákról maguk gondoskodnak (és nem azért, mert ezzel kapcsolatos kiadásuk merült volna fel) - a jövedelem-veszteség meghatározása során figyelembe kell venni. Az ápolás-gondozás díja és a háztartási kisegítés díja iránti igény, valamint a jövedelem-csökkenés iránti igény nem két, egymástól függetlenül felmerülő jogcím, azokat az kapcsolja össze, hogy I.r. felperes a korábbi munkavégzés helyett Gyermeke1 ápolását-gondozását és az ezzel kapcsolatos háztartási munkákat végzi, így az általa jelenleg végzett munka (ápolás-gondozás, háztartási munka) után kapott díjazás jövedelemnek számít, a jövedelemveszteség mértékét csökkenti. Miután az ápolási-gondozási díj és a háztartási kisegítő díja az I.r. és II.r. felperest egyetemlegesen illeti meg, így a bíróság törekedve a méltányos elbírálásra az I.r. felperes jövedelemveszteségénél ennek a megítélt összegnek a fele részét vette figyelembe. Ennek megfelelően I.r. felperes munkavégző tevékenységének díjazásánál napi 4 (óvodai-iskolai ellátás esetén 3) óra ápolás-gondozásra, napi 1 óra háztartási munkára fordított idejének díjazását vette figyelembe. Az I.r. felperes esetében ez a korábbi heti 40 órás munkavégzéshez képest időben többlet időráfordítást - a felperesek által hivatkozottakkal ellentétben - nem jelentett.

I.r. felperes

- 2011 szeptembere és decembere között iskolai nevelőként dolgozott (havi bruttó jövedelme 66.900,-Ft); (P.20.584/2013/64/F/6.)
- 2013 januárja és 2015 októbere között anyja, Tanúl alkalmazásában végzett munkát (havi bruttó jövedelme 80.000,-Ft); (P.20.584/2013/6/F/17.)
- 2014 februárja és 2016 februárja között a gazdasági társaságl-nél végzett munkát (havi bruttó jövedelme 80.000,-Ft). (P.20.584/2013/115/F/6.)

A felperesi képviselő P.20.584/2013/138. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata szerint a Tanúl alkalmazásában végzett munkából származó jövedelmét nem lehet figyelembe venni, mivel azt a munkát I.r. felperes a gyermek ápolása mellett is el tudta végezni. A bíróság álláspontja szerint azonban ezt a jövedelmet is, mint I.r. felperes bármilyen más tevékenységből származó jövedelmét a jövedelemveszteség számítása során figyelembe kell venni. A bíróság megjegyzi, hogy a felperesi jogi képviselő hivatkozott jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata a felperesek P.20.584/2013/115. sorszámú beadványában végzett számításnak ellentmond, hiszen ott a felperesek a 2013-2015. évi elért jövedelem összegénél is számoltak az I.r. felperes Tanúl-tól kapott jövedelmével, azzal csökkentették az I.r. felperes jövedelemveszteségének számított összegét.

A bíróságnak - a Kúria álláspontjából kiindulva - az I.r. felperes jövedelemveszteségét 2008. augusztus 27. napjától kezdődően kellett vizsgálnia. A bíróság a **2013. szeptember 23. napján** P.20.584/2013/6/F/17. számon csatolt munkaszerződést és a 2007. január 3-i értesítést elfogadva megállapította, hogy az I.r. felperes Gyermek1 születése előtti jövedelme bruttó 125.000,-Ft összegről 2007. január 1. napjától havi bruttó 131.000,-Ft összegre változott. I.r. felperes erre vonatkozó nyilatkozatát és igazolását 2013. szeptember 23. napján benyújtott beadványában csatolta. Ezt követően I.r. felperes a peres eljárás során ezzel a jövedelemmel számolt, erre hivatkozott 2017. január 10. napjáig. I.r. felperes **2017. január 10. napján** benyújtott beadványában (P.20.584/2013/115.) úgy nyilatkozott, hogy 2008. január 3. napján módosították munkaszerződését és munkabére bruttó havi 265.000,-Ft összegre módosult. Az erre vonatkozó értesítés megnevezésű iratot II.r. alperes írta alá, mint a gazdasági társaságl ügyvezetője. Ezzel kapcsolatban csatolt egy ún. bérlistát 2008 februárjától 2008 szeptemberéig. Ettől kezdve az I.r. felperes bruttó havi 265.000,-Ft elérhető jövedelemmel végezte a jövedelemveszteség számítását. A bíróság tájékoztatta a felperest arról, hogy bizonyítania kell, hogy 2008. január 3. napjától kezdődően 265.000,-Ft havi bruttó jövedelme volt, ennek hiányában a bíróság a korábbi, havi bruttó 131.000,-Ft jövedelmet veszi alapul. A felperes bizonyítási indítványt a kapott tájékoztatásra nem tett. A bíróság a másolatban becsatolt 2008. január 3. napjára dátumozott „értesítés”-ből, a 2008.02-2008.09 közötti bérlistából az I.r. felperes jövedelmét az abban megjelölt 265.000,-Ft összegben megállapítani nem tudta. A bíróság figyelembe vette azt is, hogy I.r. felperes képviselője 2013 óta következetesen a 2007. januári alapbérrel számolt, még csak említést sem tett arról, hogy az később változott volna. A bíróság megjegyzi, hogy valószínűtlen az, hogy felperesek Gyermek1 különböző kiadásaira vonatkozóan évekre visszamenőleg táblázatokban foglalt nyilatkozatot tettek, de a gyermek születése előtti jövedelem összegének jelentős mértékű, a korábbihoz képest kétszeres növekedéséről pedig „megfeledeztek” volna. A felperesek 2017. március 24. napján benyújtott beadványának mondata *(„abban pedig semmi meglepő nincsen, hogy 2013. évben a felperesek nem emlékeztek rá, hogy pontosan milyen összegű jövedelemre tett szert 5 évvel korábban az I.r. felperes.”)* pedig valójában a felpereseknek az összes - nemcsak a jövedelemveszteségre vonatkozó) nyilatkozatának eshetőlegesen, bizonytalan jellegére utal; megerősítve a bíróság felperesi előadás bizonyító erejének értékelése során kifejtett álláspontját. A bíróság álláspontja szerint a felperesek nem rendelkeznek sem a jövedelemveszteség esetében, sem más kárigények vonatkozásában évekre visszamenőleges pontos emlékekkel, ugyanakkor a jóhiszemű pervitel szabályai szerint kellett nyilatkozatukat megtenni, vagyis legkésőbb 2013 szeptemberében kellett volna az I.r. felperes jövedelmét ennek megfelelően meghatározni. Ennek megfelelően a bíróság a további bizonyítást

mellőzve, a P.20.584/2013/140. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt tájékoztatásnak megfelelően az I.r. felperes által Gyermek1 születése előtt elért jövedelmét havi bruttó 131.000,-Ft összegben határozta meg. A bíróság az alperesnek az I.r. felperes jövedelmére vonatkozó előadására tett bizonyítási indítványának (P.20.584/2013/134.) teljesítését egyrészt azért mellőzte, mert ebben a körben nem alperes volt a bizonyító fél, másrészt annak teljesítése szükségtelen volt a felperesek peres eljárás során tett ellentmondó nyilatkozatainak bizonyító erejének a bíróság általi, az előbbieken kifejtett mérlegelése alapján. A Ptk. 357.§ (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával tehát ebből a havi bruttó 131.000,-Ft összegből kell kiindulni.

A bíróság az 1/2006. (V.22.) PK vélemény alapján a jövedelemveszteség összegét az alábbiak szerint számította ki:

2008. augusztus 27-2008. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($4,1 \times 131.000 =$) 537.100,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2008. évben 9,5% nyugdíjjárulék, 6% egészségbiztosítási járulék) után **453.849,-Ft**. A CSED összege 382.885,-Ft, a családi pótlék összege 95.530,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (18% Szja) **564.530,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **134.980,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 453.849,-Ft, a Gyermek1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások összege 699.510,-Ft, így I.r. felperesnek Gyermek1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2009. január 1-2009. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($12 \times 131.000 =$) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2009. évben 9,5% nyugdíjjárulék, 6% egészségbiztosítási járulék) után **1.328.340,-Ft**. A CSED és GYED összege 1.184.670,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (18% Szja) **1.727.839,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **653.490,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.328.340,-Ft, a Gyermek1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások összege 2.381.329,-Ft, így I.r. felperesnek Gyermek1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2010. január 1-2010. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($12 \times 131.000 =$) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2010. évben 9,5% nyugdíjjárulék, 6% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.304.760,-Ft**. A GYED, illetve GYES összege 930.710,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (17% Szja) **1.416.063,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **771.975,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.304.760,-Ft, a Gyermek1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások összege 2.188.038,-Ft, így I.r. felperesnek Gyermek1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2011. január 1-2011. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($12 \times 131.000 =$) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2011. évben 10% nyugdíjjárulék, 6% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.296.900,-Ft**. A GYES összege 342.950,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege

(16% Szja) **722.158,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban 4 hónapig bruttó 66.900,-Ft összegű jövedelmet szerzett, amelynek járulékokkal (2011. évben 10% nyugdíjjárulék, 6% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **220.770,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **783.505,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.296.900,-Ft, a GyermeK1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások és az I.r. felperes által ténylegesen elért jövedelem összege 1.726.433,-Ft, így I.r. felperesnek GyermeK1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2012. január 1-2012. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme (12x131.000=) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2012. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.281.180,-Ft**. A GYES összege 342.000,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (16% Szja) **721.056,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **878.470,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,-Ft, a GyermeK1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások összege 1.599.526,-Ft, így I.r. felperesnek GyermeK1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2013. január 1-2013. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme (12x131.000=) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2013. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.281.180,-Ft**. A GYES összege 342.000,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (16% Szja) **721.056,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban 12 hónapig bruttó 80.000,-Ft összegű jövedelmet szerzett, amelynek járulékokkal (2013. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **782.400,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **868.560,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,-Ft, a GyermeK1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások és az I.r. felperes által ténylegesen elért jövedelem összege 2.372.016,-Ft, így I.r. felperesnek GyermeK1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2014. január 1-2014. december 31.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme (12x131.000=) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2014. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.281.180,-Ft**. A GYES összege 342.000,-Ft, a családi pótlék összege 279.600,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (16% Szja) **721.056,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban Tanú1 alkalmazásában 12 hónapig bruttó 80.000,-Ft összegű jövedelmet szerzett, amelynek járulékokkal (2014. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **782.400,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban a gazdasági társaság1 alkalmazásában 2014. február 14. napjától havi bruttó 80.000,-Ft összegű jövedelmet (összesen 844.000,-Ft) szerzett, amelynek járulékokkal (2014. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **687.860,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **958.928,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.281.180,-Ft, a Gyermeke1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások és az I.r. felperes által ténylegesen elért jövedelem összege 3.150.244,-Ft, így I.r. felperesnek Gyermeke1 gondozásával kapcsolatban felmerült jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

2015. január 1-2015. szeptember 1.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($8 \times 131.000 =$) 1.572.000,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2015. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **1.048.000,-Ft**. A GYES összege 228.000,-Ft, a családi pótlék összege 186.400,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (16% Szja) **480.704,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban Tanú1 alkalmazásában 8 hónapig bruttó 80.000,-Ft összegű jövedelmet szerzett, amelynek járulékokkal (2015. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **521.600,-Ft**. I.r. felperes ebben az időszakban a gazdasági társaság1 alkalmazásában 8 hónapig havi bruttó 80.000,-Ft összegű jövedelmet (összesen 640.000,-Ft) szerzett, amelynek járulékokkal (2014. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) csökkentett összege **521.600,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **661.179,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 1.048.000,-Ft, a Gyermeke1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások és az I.r. felperes által ténylegesen elért jövedelem összege 2.185.083,-Ft, így I.r. felperesnek jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

Az I.r. felperes 2015 szeptemberében ismét munkába állt, gazdasági ügyintézőként dolgozott a Intézmény2 munkáltatónál, havi bruttó jövedelme 140.000,-Ft volt. Alkalmazása Gyermeke1 gondozási igénye miatt előbb heti 20 órára, jövedelme pedig havi 70.000,-Ft összegre változott, majd 2017. február 13. napjával közalkalmazotti jogviszonyát közös megegyezéssel megszüntették. (P.20.584/2013/115/F/7. és F/8., P.20.584/2013/128.) A 2017. február 13. napjától kezdve előterjesztett (P.20.584/2013/128.) jövedelemveszteségre vonatkozó igénynél a havi bruttó 140.000,-Ft jövedelmet kellett figyelembe venni, hiszen ennek a munkaidővel együtt történő csökkentését is I.r. felperes Gyermeke1-gyel kapcsolatos gondozási feladatainak ellátása indokolta.

2017. február 13-2017. június 30.:

I.r. felperes elérhető bruttó jövedelme ($4,54 \times 140.000 =$) 635.600,-Ft, a bruttó jövedelmet terhelő levonások (2017. évben 10% nyugdíjjárulék, 7% egészségbiztosítási járulék, 1,5 % munkaerő-piaci járulék) után **518.014,-Ft**. A GYES összege 157.890,-Ft, a családi pótlék összege 105.782,-Ft. Az ellátások összegét bruttosítani kell, hozzászámítva az Szja aktuális mértékét, így azok bruttó összege (15% Szja) **303.223,-Ft**. Ehhez kell hozzászámítani az erre az időszakra megítélt ápolási-gondozási díj és háztartási kisegítő díjának felét **523.659,-Ft** összeget.

Így az elérhető jövedelem képzett összege 518.014,-Ft, a Gyermeke1 létezésére tekintettel kapott jövedelem-jellegű juttatások összege 826.882,-Ft, így I.r. felperesnek jövedelemvesztesége ebben az időszakban nem volt.

Miután I.r. felperesnek az ítélet meghozatala előtti időszakban jövedelemvesztesége nem keletkezett, arra adat nem merült fel, hogy ez a helyzet a jövőben változna, így a bíróság az I.r. felperes jövedelemveszteség miatti járadékigényét is alaptalannak találta, így azt elutasította.

A bíróság az I.r. felperes jövedelemveszteségére vonatkozó kereseti követelést alaptalannak találta - I.r. felperest jövedelemveszteség olyan okból, amelyért alperes felelősséggel tartozik a hivatkozott időszakban nem érte -, így azt elutasította.

IV. Előzetes végrehajthatóság

A Pp. 231. § a, pontja szerint fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak kell nyilvánítani a tartásdíjban, járadékban és más hasonló célú időszakos szolgáltatásban marasztaló ítéletet.

A Pp. 232. § (2) bekezdése szerint a bíróság - kivételesen indokolt esetben - mellőzheti az ítélet előzetesen végrehajthatónak nyilvánítását az ítélet meghozatala előtt már lejárt részletek tekintetében.

A bíróság álláspontja szerint **az ítéletnek egyértelmű rendelkezést kell tartalmaznia arra nézve, hogy a megítélt követelések közül melyek előzetesen végrehajthatóak és melyek nem előzetesen végrehajthatóak.** Az I.r. és II.r. felperes követeléseinek elbírált részéről a bíróság járadékban marasztaló ítéletet hozott, így az a Pp.231.§ a, pontja alapján előzetesen végrehajtható. Ugyanakkor a jogalkotó feltételezhető szándéka az előzetes végrehajthatósággal arra irányult, hogy a jogosult hozzájuthasson az elsőfokú ítélet szerint alaposnak ítélt időszakonként visszatérően esedékessé váló követeléséhez már az ítélet jogerőre emelkedése előtt is. Ez a perbeli esetben arra vonatkozik, hogy az I.r. és II.r. felperes a bíróság által alaposnak ítélt összeg erejéig már a jogerőre emelkedésig hozzájuthasson a Gyermekei nevelésével kapcsolatban megállapított járadék összegéhez. Az I.r. és II.r. felperes esetében ilyen - a jogalkotó által méltányolhatónak tekintett - igény **kizárólag a jövőben esedékessé váló követelésekre vonatkozhat**, ez segíti elő I.r. és II.r. felperes ápolás-gondozási feladatainak ellátását. Ennek megfelelően a jövőre nézve megállapított járadékösszegre a bíróság a Pp.231.§ a, pontja alapján megállapította az előzetes végrehajthatóságot, míg az ítélethozatal előtt lejárt részletek vonatkozásában az előzetes végrehajthatóság megállapítását a Pp. 232.§ (2) bekezdés alapján mellőzte.

V. A pertárgy értéke

A Pp. 24. § (1) bekezdése szerint a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke irányadó. A (2) bekezdés a, pontja szerint a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értékeként - a tényleg megállapítható összegtől függetlenül - az alábbi értéket kell számításba venni: tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék, más időszakos szolgáltatás vagy haszonvétel iránti perben a még teljesítendő valamennyi szolgáltatás értékét, de nem többet, mint az egy évi szolgáltatás értékét.

A bíróság a per tárgyának értékét már a P.20.584/2013/97. sorszámú végzésével a per adott szakaszában meghatározta. Ennek ismételt meghatározására a felperesek további keresetváltoztatására tekintettel volt szükség. A bíróság az azonos kárigények esetében a legmagasabb előterjesztett igényt vette alapul - az ehhez képest a keresetváltoztatások során alacsonyabb összegben megjelölt követelés a kereset leszállításának tekintendő. Amennyiben az azonos kárigény esetében lejárt követelésre is és jövőbeni járadékra is előterjesztettek igényt a felperesek, úgy a bíróság az egy évi járadék összegét vette a per tárgyának értéke meghatározása során alapul.

Ennek megfelelően a felperesek

- nem vagyoni kártérítési igényének pertárgy értéke $(10+8+3+3)= 24$ millió Ft;
- a P.20.584/2013/55. sorszámú részítélettel elbírált vagyoni kártérítési igényének pertárgy értéke $(144.000+12 \times (2.775+5.189))= 239.568,-$ Ft;
- a P.20.584/2013/117. sorszámú részítélettel elbírált vagyoni kártérítési igényének pertárgy értéke $(12 \times (5.609+11.415+2.546+13.308+172.530+57.510+14.900+2.608+6.625))+1.220.086+791.024+77.928+56.579= 5.590.229,-$ Ft;

- a P.20.584/2013/141. sorszámú ítélettel elbírált vagyoni kártérítési igényének pertárgy értéke $(513.410 + 12 \times (11.267 + 39.608 + 8.759) + 2.898.335 + 7.731.617 =) 11.858.970,-\text{Ft}$.

A peres eljárás során a felperesek által előterjesztett kereseti követelések pertárgy értéke összesítve: 41.688.767,-Ft.

-O-O-O-O-O-

VI. A perköltség viselése

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 40. § (1) bekezdése szerint ha a fél egy eljárásban egy jogviszonyból eredő több igényét vagy több jogviszonyból eredő igényeit érvényesíti, az eljárás tárgya értékének megállapításakor - a járulékok figyelmen kívül hagyásával - az előterjesztett igények együttes értékét kell figyelembe venni.

Az Itv. 41.§ (2) bekezdés első mondata szerint az eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása vagy annak utólag alacsonyabb összegben történt megállapítása esetén az illetékalap mérséklésének - ha e törvény kivételt nem tesz - nincs helye.

Az Itv. 42. § (1) bekezdés a, pontja szerint a 39-41. §-ban meghatározott illetékalap után - ha e törvény másként nem rendelkezik - peres eljárásban 6%, de legalább 10 000 forint, legfeljebb 900 000 forint.

A Pp. 81. § (1) bekezdés szerint részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának, valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz. Ha a pernyertesség és pervesztesség aránya, valamint az előlegezett költségek összege között nincsen számottevő különbség, a bíróság akként rendelkezik, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. A (2) bekezdés szerint ha a per kártérítésre irányul, vagy egyéb olyan követelés iránt folyik, amelynek összecszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ, az ellenfelet akkor is kötelezni lehet a terhére megállapított marasztalási összegnek megfelelő perköltség megfizetésére, ha a bíróság a követelt összegnél kevesebbet ítélt ugyan meg, de a követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan túlzottnak.

A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban hozott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint a 13. § szerint meg nem térülő költséget az állam viseli. A 15. § (1) bekezdése szerint a meg nem fizetett illetéknek, valamint az állam által előlegezett költségnek a megtérítésére a felet e rendelet szerint kötelezi a bíróság az eljárást befejező, illetőleg a perköltség viseléséről döntő határozatában. Ha a marasztalás összegének a megállapítása bírói mérlegeléstől függ, vagy a bíróság a marasztalás összegét méltányosság alapján állapította meg, a perköltségben nem marasztalt felet a meg nem fizetett illeték, vagy az állam által előlegezett költség megfizetése alól egészben, vagy részben mentesítheti.

A Győri Ítéltábla Pf.III.20.107/2015/5. sorszámú részítélete III.r. és IV.r. felperesek vonatkozásában a teljes első és másodfokú perköltségről, I.r. és II.r. felperes vonatkozásában a másodfokú perköltségről rendelkezett.

A bíróság a perköltség összegét az alábbiakban állapította meg:

- az I.r. felperes esetében az Itv. 42.§ (1) bekezdés a, pontja szerint **900.000,-Ft** feljegyzett **kereseti illeték** (illetékalapként figyelembe véve a 10 millió Ft összegű nem vagyoni kártérítést és a II.r. felperessel egyetemlegesen követelt vagyoni kártérítés legmagasabb összegének az egyetemlegességre tekintettel a felét, 8.844.383,-Ft-ot) **(I.)**; a II.r. felperes esetében az Itv. 42.§ (1) bekezdés a, pontja szerint **900.000,-Ft** feljegyzett **kereseti illeték** (illetékalapként figyelembe véve a 8 millió Ft összegű nem vagyoni kártérítést és a II.r. felperessel egyetemlegesen követelt vagyoni kártérítés legmagasabb összegének az egyetemlegességre tekintettel a felét, 8.844.383,-Ft-ot) **(II.)**;

- **1.082.736,-Ft** - amelyből 228.618,-Ft összeget I.r. felperes, 228.616,-Ft összeget alperes, 625.502,-Ft összeget a Magyar Állam előlegezett - **szakértői költség és díj; (III.)**
- **43.175,-Ft** - a Magyar Állam által előlegezett - **tanúdíjban; (IV.)**
- a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel és a pertárgy értékével arányban álló - ÁFÁ-t is tartalmazó - **2.000.000,-Ft** felperesi és alperesi **ügyvédi munkadíjban; (V.)** és a P.20.584/2013/55/F/1. és a P.20.584/2013/139. sorszámú beadványban előterjesztett 206.254,-Ft utazási költségben és parkolási díjban, 24.000,-Ft postaköltségben, 7.000,-Ft energiaköltségben és 9.000,-Ft telefonköltségben álló, összesen **246.254,-Ft** összegű **felperesi készkiadásban (VI.)** állapította meg. A bíróság az ügyvédi munkadíjnak a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján történő lényeges felemelésére indokot nem látott, a megállapított ügyvédi munkadíj a hasonló tárgyú perekben a ténylegesen indokolt ügyvédi tevékenységgel arányban áll. A felperesi ügyvédi készkiadások köréből az alperes által vitatott tételeket (nyomtatási, fénymásolási, irodaszer költség) a bíróság felhívására a felperesi képviselő nem igazolta, így azok megállapítását a bíróság a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 4.§ (2) bekezdése alapján mellőzte. A bíróság a felperesi ügyvédi készkiadásokat az alperes által nem vitatott tételekben és összegben állapította meg.

A bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát az alábbiak szerint állapította meg:

A bíróság álláspontja szerint a Pp.81.§ (2) bekezdésének rendelkezése egyrészt lehetőség és nem kötelezettség a bíróság számára, másrészt e rendelkezést kizárólag abban az esetben lehet alkalmazni, ha a per olyan kártérítésre irányul, amelynek összegszerű megállapítása bírói mérlegeléstől függ: vagyis a perbeli követelések közül csak a nem vagyoni kártérítés iránti követelésrészre. Másrészt akkor alkalmazható, ha a felperesek által követelt összeg nem tekinthető nyilvánvalóan eltúlzottnak. A bíróság által megítélt kártérítés és a követelt kártérítés aránya alapján - figyelembe véve a vagyoni kártérítés tételes bizonyíthatósága miatti mérlegelésből fakadó bizonytalanság kisebb fokát - ez utóbbi feltétel nem állt fenn, így a Pp.81.§ (2) bekezdése nem volt alkalmazható.

A peres eljárás során a felperesi kárigényeket a bíróság három határozatban bírálta el (Győri Törvényszék P.20.584/2013/55. sorszámú részítélete - amely a Győri Ítélőtábla Pf.III.20.107/2015/5. sorszámú részítéletével emelkedett jogerőre; a Győri Törvényszék P.20.584/2013/117. sorszámú részítélete és a Győri Törvényszék P.20.584/2013/141. sorszámú ítélete). Az ezekben a határozatokban megítélt felperesi követelés pertárgy értéke: 20.209.598,-Ft (P.20.584/2013/55.); 3.097.099,-Ft (P.20.584/2013/117.) és 262.116,-Ft (P.20.584/2013/141.), összesen: 23.568.813,-Ft.

Ennek alapján

-**I.r. felperes pernyertessége 52%** - a megítélt 9.784.406,-Ft (a megítélt nem vagyoni kártérítés teljes összege (8 millió Ft) és a megítélt vagyoni kártérítésnek a II.r. felperessel való egyetemleges követelésre tekintettel a fele összege (1.784.406,-Ft)) és az I.r. felperes által követelt 18.844.383,-Ft (10 millió Ft összegű nem vagyoni kártérítés és a II.r. felperessel egyetemlegesen követelt vagyoni kártérítés legmagasabb összegének a fele, 8.844.383,-Ft összege) arányában;

-**II.r. felperes pernyertessége 58%** a megítélt 9.784.406,-Ft (a megítélt nem vagyoni kártérítés teljes összege (8 millió Ft) és a megítélt vagyoni kártérítésnek az I.r. felperessel való egyetemleges követelésre tekintettel a fele összege (1.784.406,-Ft)) és a II.r. felperes által követelt 16.844.383,-Ft (8 millió Ft összegű nem vagyoni kártérítés és a II.r. felperessel egyetemlegesen követelt vagyoni kártérítés legmagasabb összegének a fele, 8.844.383,-Ft összege) arányában.

Ennek megfelelően a bíróság megállapította, hogy a feljegyzett eljárási illetéket a Magyar Állam viseli az I.r. és II.r. felperesek esetében a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15.§ (1) bekezdésére, alperes esetében a személyes illetékmentességére tekintettel a Magyar Állam terhén marad a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a 14.§- alapján. **(I. és II.)**

A felperesek szakértői bizonyítási indítványa a jogalap vonatkozásában eredményre vezetett, így az erre eső szakértői költséget az alperes köteles viselni: köteles megfizetni I.r. felperesnek 228.618,-Ft szakértői költségben álló perköltséget.

A kártérítés összegének bizonyítása során felmerült szakértői költséget pedig az I.r. és II.r. felperesek pervesztességének átlaga (45%) arányában szétosztva:

- felperesek által egyetemlegesen fizetendő összeg 281.476,-Ft szakértői költség, amelynek megfizetése alól a bíróság a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15.§ (1) bekezdése alapján a bíróság a felpereseket mentesítette;

- alperes köteles megfizetni Magyar Államnak az előlegezett 344.026,-Ft szakértői költséget. (III.)

A pervesztesség arányában a felperesek által egyetemlegesen fizetendő 19.429,-Ft tanúdíj megfizetése alól a bíróság a felpereseket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15.§ (1) bekezdése alapján mentesítette, alperes köteles megfizetni Magyar Államnak 23.746,-Ft tanúdíjban álló perköltséget. (IV.)

Alperes köteles megfizetni - a pervesztesség arányában összeszámított ügyvédi munkadíjak alapján

- a felpereseknek 200.000,-Ft ügyvédi munkadíjban (V.) és 135.440,-Ft készkiadásban (VI.) álló perköltséget. Ezt meghaladóan a peres felek maguk kötelesek viselni az eljárás során felmerült költségeiket.

Győr, 2017. július 6. napján

dr. Megyes Géza s.k.
bíró